

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

ОЦІНКА СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ

Помічнянська міська об'єднана територіальна громада

Кіровоградська область, Добровеличківський район, м. Помічна

опрацювали:

Радослав Шарлея і Андрій Кавунець

На замовлення Фонду розвитку місцевої демократії

в рамках проекту «Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)»,

що фінансується USAID

Січень 2019

Дане опрацювання постало завдяки суттєвій підтримці американського народу, за посередництвом Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). За зміст цього документу несе відповідальність Фонд розвитку місцевої демократії, а висловлені в ньому погляди не можуть розцінюватися як офіційна позиція USAID чи Уряду Сполучених Штатів.

This methodology/concept is made possible by the generous support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The contents are the responsibility of Foundation in Support of Local Democracy and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government..

ЗМІСТ

Найважливіші висновки за результатами дослідження.....	3
1. Методологічні вказівки (підходи) – реалізація досліджень	4
2. Вступ – коротка характеристика громади	5
2.1. Найважливіші дані щодо громади.....	5
2.2. Попередня інформація про місце реалізації досліджень.....	8
2.3. Історія.....	9
2.4. Фактори, що впливають на якість життя в громаді.....	10
2.5. Економічна ситуація громади.....	11
2.6. Бюджет громади - джерела фінансування, найважливіші позиції видаткової частини бюджету	13
2.7. Стан навколошнього природного середовища, екологія	17
2.8. Характеристика місцевої спільноти	17
2.9. Форми громадської активності.....	18
2.10. Місцеві традиції, громадська культурна діяльність, значення культури для місцевої спільноти	19
2.11. Місце жінок у місцевій спільноті.....	19
2.12. Комунікація громади з мешканцями (Інформаційна політика).....	20
3. Процес об'єднання – генеза та перебіг	20
3.1. Генеза процесу об'єднання громад в одну громаду	20
3.2. Проблеми, пов'язані з процесом об'єднання	21
3.3. Найбільші / найважливіші виклики, пов'язані з процесом об'єднання	21
3.4. Ситуація після об'єднання	21
4. Громада – характеристика органу та надаваних послуг	22
4.1. Публічні (адміністративні) послуги	22
4.2. Адміністрація Громади	29
5. Проблеми та потреби одиниці самоврядування	34
5.1. Інфраструктура	34
5.2. Економіка	35
5.3. Навколошнє природне середовище	35
5.4. Соціальні питання.....	36
6. Місцевий потенціал	36
6.1. Потенціал адміністрації	37
6.2. Економічний потенціал і потенціал оточення	37
6.3. Громадський потенціал	37
7. Дані моніторингу та оцінювання.....	39
8. SWOT-аналіз	42
9. Висновки щодо реалізації стратегічного планування	46
9.1. Інформація про наявність у громаді стратегії.....	46
9.2. Підsumки та рекомендації:	48
10. Словничок	49
11. Матеріали, що були використані в ході підготовки оцінки	50
12. Список співрозмовників (найважливіших, весь список – у додатку).....	51

Найважливіші висновки за результатами дослідження

В результаті виборів, що відбулися 29 жовтня 2017 року був завершений процес об'єднання двох громад – міської Помічна і сільської Помічна із загальною кількістю мешканців 10,1 тис. Нетиповою ситуацією було те, що громади (попри таку саму назву) були розташовані у двох різних районах, що призвело до великих проблем з отриманням схвалення об'єднання в одну ОТГ.

Громада розташована в центральній частині України, в Кіровоградській області, Добровеличківському районі. Площа громади складає 75,738 км². Через територію громади пролягає залізнична лінія; Помічна є важливим залізничним вузлом загальнодержавного значення. Через ОТГ пролягає також дорога міжнародного значення М13. Відстань до районного адміністративного центру складає 25 км, до обласного центру – 85 км, натомість до столиці країни – 325 км.

Населення ОТГ однорідне за етнічним складом, немає проявів проблем на цьому ґрунті, люди спокійні.

Кількість населення впродовж останніх років поволі зменшується, а причина цього пов'язана з трудовою міграцією та від'ємним природнім приростом населення.

Помічна постала близько 150 років тому завдяки будівництву залізничної лінії. Донині залізниця (10 різних підрозділів) є головним роботодавцем. Великою проблемою є монокультурний характер господарства. Okрім залізниці та адміністрації робочих місць небагато. В селі переважає вирощування традиційних культур, відсутня переробка сільськогосподарської продукції. Це все має своїм наслідком високий рівень безробіття та еміграцію. Керівництво ОТГ усвідомлює необхідність підтримання місцевого бізнесу і пошуку інвесторів, тим паче, що громада має в своєму розпорядженні родючі землі та кваліфіковану робочу силу.

Мешканці дуже охоче беруть участь у громадському житті, розвиваються неурядові організації та неформальні низові ініціативи.

Головним організатором культурного життя є будинки культури та бібліотеки, розвивається місцева мистецька творчість. Мешканці нарікають на відсутність привабливих територій (місць) для активного проведення часу.

Дуже серйозною проблемою залишаються прогалини (недоліки) технічної інфраструктури – газової мережі немає взагалі, а водо-каналізаційна мережа є лише у багатоквартирних будинках. Черговим, нагальним для вирішення, питанням є відсутність сортування твердих відходів. Іншою серйозною проблемою залишається відсутність внутрішніх перевезень громадським (комунальним) транспортом.

Об'єкти адміністрації, освіти, культури і системи охорони здоров'я вимагають ремонтів і переоснащення.

Нажаль, фінансові засоби, що є у розпорядженні громади занадто малі для фінансування багатьох завдань/заходів.

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Майбутнє громади частково може базуватися на розвитку туризму, оскільки вона має багато важливих атракцій/пам'яток. Однак, пріоритетним видається залучення інвесторів, зокрема у сфері переробки сільськогосподарської продукції, а також підтримання малого та середнього бізнесу.

1. Методологічні вказівки (підходи) – реалізація досліджень

Дані для оцінки були зібрані таким чином:

- Інтерв'ю/опитування (зустрічі та дискусії в групах від однієї до кількох десятків осіб)
- Огляд на місці (адміністрація громади і староства, школи, лікарня, заклад соціальної допомоги, будинки культури)
- Зібрані статистичні дані стосовно громади (Інтернет-сторінка ОТГ, заяви на участь у проекті DOBRE, наявні в громаді програмні і стратегічні документи, різноманітна інформація, підготовлена громадою).

Нижче представлено перелік проведених зустрічей:

15 листопада (четвер)

Помічна

- Адміністрація громади (2 заступниці голови громади, староста, секретар ради, головний бухгалтер, працівники адміністрації, представники неурядових організацій, депутати ради ОТГ, представники дитячих дошкільних закладів, школ, комунальних підприємств, молодіжної ради, підприємці) – 27 осіб

16 листопада (п'ятниця)

Помічна

- Відділ соціальної допомоги Помічнянської ОТГ (начальник і працівники)
- Палац культури (директор палацу, директорки бібліотек – міської та дитячої, працівники, керівники секцій)
- Школа № 1 (заступник директора, вчителі)
- Школа № 1 (учні)
- Лікарня (директор, працівники та пацієнти)

Село Помічна

- Староство (староста, працівники)
- Школа (директор, працівники)
- Будинок культури (директор, працівники)

Помічна

- Відділ освіти (працівники)

17 листопада (субота)

Помічна

- Неурядові організації

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

- Школа № 3 (директор, молодіжна рада, спортивний клуб «Орли»)
- Адміністрація громади (заступники голови ОТГ, координатор співпраці з DOBRE) – підсумкова зустріч

Висновки за результатами проведених зустрічей такі:

- Загалом у зустрічах взяли участь 124 особи.
- З огляду на те, що раніше в громадах відбувалися візити представників проекту DOBRE, учасники зустрічей були проінформовані про проект. У всіх зустрічах брала участь представниця офісу DOBRE в місті Дніпро.
- Всюди, де відбувалися зустрічі, консультантів приймали доброзичливо та відкрито. Зустрічі були організовані на хорошому рівні, не виникло жодних проблем. Координатор від громади брала участь у всіх зустрічах та візитах.
- Певні труднощі виникали із збиранням вторинних даних, оскільки громада не має у своєму розпорядженні деякої інформації. Подекуди траплялося також, що різні джерела надавали різні цифрові дані щодо тих самих показників, наприклад, стосовно кількості населення ОТГ, чи рівня безробіття.
- В пропонованій нижче оцінці/діагнозі були враховані дані, які було можливо зібрати і проаналізувати в діапазоні, визначеному у «Методології розробки/підготовки оцінки/діагнозу».

2. Вступ – коротка характеристика громади

2.1. Найважливіші дані щодо громади

№ п/п	Обсяг інформації	Заповніть, вказавши джерело та дату інформації ¹	КОМЕНТАРІ ТА ПРИМІТКИ (наприклад стосовно правильності і актуальності отриманих даних)
1.	Дата створення об'єднаної територіальної громади	31 січня 2016 року	
2.	Дата перших виборів в об'єднаній територіальній громаді	29 жовтня 2017 року	
3.	Можливості приєднання чергових сільських рад до об'єднаної територіальної громади	Беручи до уваги ситуацію сусідніх громад з точки зору об'єднання в іншу ОТГ, існує перспектива приєднання ще лише однієї громади – Олексіївська.	
4.	Місцезнаходження (область, район)	Кіровоградська область Добровеличківський район	

¹ Якщо немає іншої інформації, дані отримані від Ради ОТГ

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

5.	Відстань в кілометрах: від адміністративного центру району, від адміністративного центру області, від Києва	До адміністративного центру: <ul style="list-style-type: none"> • району – 25 км • області – 85 км До адміністративного центру (столиці): <ul style="list-style-type: none"> • країни – 325 км 	
6.	Площа в км ²	75,738 км ²	
7.	Кількість колишніх сільських рад, що входять до складу об'єднаної територіальної громади, а також кількість усіх населених пунктів у громаді	До Помічнянської ОТГ увійшли 2 ради – Помічнянська міська рада (Добровеличківський район) та Помічнянська сільська рада (Новоукраїнський район) Кількість населених пунктів – 4	
8.	Населені пункти, що входять до складу громади (слід вказати адміністративні центри колишніх сільських рад)	<u>Місто Помічна</u> <u>Село Помічна</u> Село Новопавлівка Село Червоний Розділ	
9.	Кількість мешканців громади загалом та по конкретних населених пунктах	10.105 осіб (станом на 1.01.2019 року), в тому числі: <ul style="list-style-type: none"> • Місто Помічна – 9.075 • Село Помічна – 962 • Село Новопавлівка - 35 • Село Червоний Розділ - 33 	
10.	Структура населення: поділ на групи за віковими категоріями, статтю, а також, якщо така інформація доступна, дані стосовно груп, що потребують особливої підтримки, наприклад особи з особливими потребами, внутрішньо переміщені особи та інші.	Вікова структура: (станом на 1.01.2019 року) <ul style="list-style-type: none"> • 0-16 років – 1.682 (16,65%) • 16-65 років – 5.994 (59,32%) • Старші 65-річного віку – 2.429 (24,04%). Структура за статевою ознакою: <ul style="list-style-type: none"> • чоловіки – 4.511 (44,6%) • жінки – 5.594 (55,4%) Групи, що вимагають підтримки: <ul style="list-style-type: none"> • інваліди - 497 осіб • Особи, що опинились в особливо складній матеріальній ситуації (СЖО) – 200 осіб • Багатодітні сім'ї – 187 дітей • Чорнобильці (ЧАЕС) – 48 осіб • Внутрішньо переміщені особи - 22 особи • Учасники бойових дій (АТО) – 160 осіб • Учасники війни в Афганістані – 47 осіб • Учасники ІІ світової війни (УБД ВВВ) – 6 осіб 	
11.	Сальдо міграції (різниця між кількістю осіб, які прибули/іміграція та вибули/еміграція)	Дані ОТГ за 2017 рік: <ul style="list-style-type: none"> • Прибуло – 125 осіб • Вибуло - 80 осіб • Сальдо – мінус 45 	Це офіційні дані. Насправді з громади вийжджає значно більше осіб, через що кількість мешканців значно зменшується.
12.	Оцінка кількісної переваги чоловіків/жінок серед безробітних осіб і/або серед осіб, які працюють легально	4.404 працюючих осіб, в тому числі: <ul style="list-style-type: none"> • 2.504 – чоловіки (56,86%) • 1.900 – жінки (43,14%) 	Відсутні дані щодо безробітних осіб

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

13.	Офіційний рівень безробіття в районі		Дані відсутні
14.	Офіційний, а у випадку відсутності таких даних приблизний (оціночний) рівень безробіття в громаді	7,2% (за підрахунками ОТГ станом на кінець 2018 року)	
15.	Профіль громади та населених пунктів, що входять до її складу	<ul style="list-style-type: none"> • Помічна – залізничний транспорт, адміністрація • Решта населених пунктів – сільське господарство 	
16.	Кількість суб'єктів господарської діяльності, зареєстрованих в громаді	За даними податкового обліку – 780 суб'єктів	
17.	Кількість і спеціалізація державних підприємств, що працюють на території громади, в тому числі зареєстрованих на території громади	12, у більшості пов'язаних із залізницею	
18.	Кількість комунальних підприємств, які перебувають на балансі (у власності) громади	2 (надають послуги у сфері відбору та вивезення сміття, утримання доріг, прибудинкових територій і багатоквартирних будинків, а також ритуальні послуги)	
19.	Кількість культурних закладів (в тому числі бібліотеки, domi i будинки культури)	8	
20.	Кількість закладів охорони здоров'я (ФАП-и і амбулаторії, лікарні, що фінансуються громадою, інші)	14	
21.	Кількість і тип закладів/установ соціальної допомоги, що фінансуються громадою	1	
22.	Кількість навчально-освітніх закладів (в тому числі НВК, школ, дитячих дошкільних закладів/дитсадків/)	8	
23.	Інші заклади/установи, що реалізовують додаткові завдання у сфері освіти і культури (наприклад, музичні школи, мистецькі школи, центри позашкільних занять, центри організації вільного часу та дозвілля, і т.п.)	2	
24.	Бюджет громади	<ul style="list-style-type: none"> • 2018 рік – 97,43 мільйонів гривень • 2019 рік – план 101,80 мільйонів гривень 	
25.	Бюджет у розрахунку на 1 мешканця	<ul style="list-style-type: none"> • 2018 рік - 9,64 тисяч гривень • План на 2019- 10,07 тисяч гривень 	
26.	Власні доходи громади в цілому	<ul style="list-style-type: none"> • 2018 рік – 64,51 мільйонів гривень • План на 2019 рік – 71,40 мільйонів гривень 	

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

27.	Власні доходи громади в цілому у розрахунку на 1 мешканця	<ul style="list-style-type: none"> • 2018 рік – 6,38 тисяч гривень • План на 2019 рік – 7,06 тисяч гривень 	
28.	Надходження з державного бюджету	<ul style="list-style-type: none"> • Освітня субвенція – 2018 рік - 15,88 мільйонів, 2019 рік – 17,24 мільйонів • Медична субвенція – 2018 рік - 9,19 мільйонів, 2019 рік – 6,98 мільйонів • Інфраструктурна субвенція – 2018 рік - 762,9 тисяч, 2019 рік – дані відсутні • На соціально-економічний розвиток – 2018 рік – 2 мільйонів, 2019 рік – дані відсутні • Реверсна дотація в державний бюджет: 2018 -3 мільйони гривень, 2019 -4,1 мільйонів гривень 	
29.	Видатки громади в цілому	<ul style="list-style-type: none"> • 2018 рік – 91,88 мільйонів • 2019 рік – 108,55 мільйонів 	
30.	Видатки громади на освіту, як % видатків в цілому	<ul style="list-style-type: none"> • 2018 рік – 44,56 мільйонів гривень, 48,5% • 2019 рік – 53,47 мільйонів гривень, 49,25% 	
31.	Видатки громади на апарат адміністрації органу самоврядування, як % видатків в цілому	<ul style="list-style-type: none"> • 2018 рік – 8,63 мільйонів гривень, 9% • 2019 рік – 9,28 мільйонів гривень, 8,54% 	
32.	Дофінансування з Фонду регіонального розвитку у 2018 році (Кількість дофінансованих проектів)	-	
33.	Існуючі програмні документи (стратегії, програми економічного розвитку, галузеві програми)	Стратегія розвитку громади до 2028 року, ухвалена 21.12.2018 рік Програма соціально-економічного розвитку	
34.	Участь громади у програмах, фінансованих зарубіжними донорами у 2018 році (назва донора і проекту)	«U-LEAD з Європою» – створення ЦНАП, розробка стратегії розвитку громади DOBRE – міні грант – створення спортивних майданчиків на території шкіл громади	
35.	Поточні зобов'язання громади (станом на кінець січня 2019 року) в програмах, фінансованих зарубіжними донорами (назва донора і проекту)	Продовження вищезгаданих До 20.02.2019 року громада буде подавати заявку до ДФРР – на дороги	
36.	Адреса Інтернет-сторінки адміністрації громади	http://pomichnamr.gov.ua/	

2.2. Попередня інформація про місце реалізації досліджень

Громада розташована в центральній частині України, в Кіровоградській області, Добривеличківському районі, на відстані 24 км від географічного центру України. Її площа складає 75,738 км². Через її територію проходить дорога міжнародного значення М13 (Кропивницький – Кишинів). Одночасно громада є важливим залізничним вузлом. Відстань від адміністративного районного центру складає 25 км, від обласного адміністративного центру – 85 км, натомість від столиці країни – 325 км.

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Територією громади пропливає річка Помічна. Тут також знаходяться ставки (тобто штучні водоймища) – як на річці, так і в інших місцях.

83,3% площи громади використовуються для ведення сільського господарства. Лісові території займають заледве 2% площи ОТГ, а водні – 1,8%.

До складу ОТГ входять такі населені пункти, на території яких проживають загалом 10.105 мешканців:

1. Місто Помічна - 9.075 мешканців; більшість мешканців працюють на залізниці та в адміністрації
2. Село Помічна - 962 мешканців, знаходитьться на відстані 5 км від адміністративного центру ОТГ
3. Село Новопавлівка - 33 мешканців, 15 км
4. Село Червоний Розділ – 35 мешканців, 15 км.

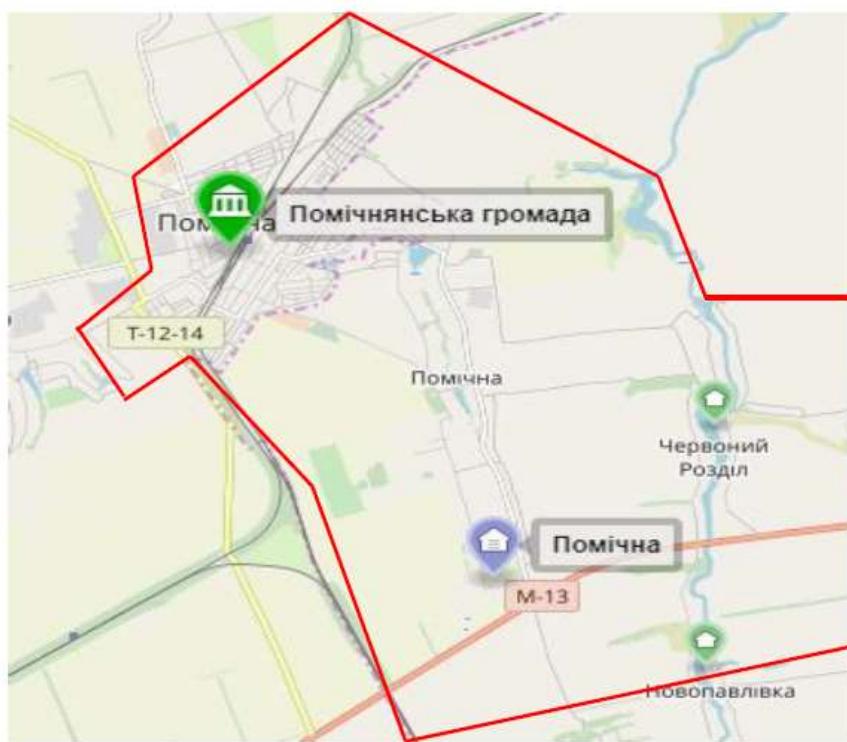

Рис. 1. Територія Помічнянської ОТГ

2.3. Історія

У 1775 році, після ліквідації Запорізької Січі, козаки поселилися в поселеннях, перетворюючись у селян. Одним із таких поселень було село Помічна. Поблизу фортеці Св. Єлизавети був розквартирований гарнізон запорізьких козаків. Село забезпечувало гарнізон продуктами харчуванням, тобто «поміч» – звідси назва «Помічна». Так розповідає одна із версій, але етнографи не дійшли остаточної спільноти точки зору з цього питання.

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Населений пункт перетворився в місто у зв'язку із запуском в експлуатацію залізниці. Першим, хто виступив із пропозицією щодо будівництва південної залізничної колії, був генеральний губернатор Новоросійська, князь Михайло Воронцов. Останнім пунктом південної залізничної лінії була Одеса. Планувалось будівництво першої залізничної лінії з Одеси до села Паркані, а другої – з Одеси до міста Ольвіопіль, згодом до Кременчука, Полтави і Харкова.

1 серпня 1868 року запущено в експлуатацію залізничну лінію, яка проходила через нинішнє місто Помічна. З цього часу починається його історія. У 1877 році створено вузол південно-західної залізниці, навколо якого збудовано 9 хат. Будівництво залізничної лінії Одеса-Бобринська (нині імені Тараса Шевченка) спричинила те, що у 1879 році вузол перетворився в малу залізничну станцію з чотирма коліями, який було названо Помічна – від назви села, розташованого на відстані 1 км від станції. На початку ХХ століття на станції збудовано приміщення залізничного вокзалу, паровозне депо та кілька житлових будинків, а згодом 3-річну школу. Кількість мешканців почала швидко зростати. У 1916 році тут було вже 88 будинків та 375 мешканців.

14 травня 1957 року Помічна отримала статус міста.

2.4. Фактори, що впливають на якість життя в громаді

	Позитивні фактори	Негативні фактори
Інфраструктура і просторовий розвиток	Автобусне і залізничне сполучення з районним та обласним центрами. Розвинута та не у найгіршому стані соціальна інфраструктура (освіти, культури)	Відсутність громадського транспорту на території громади. Відсутність водопроводу та каналізації. Декапіталізована технічна і частково соціальна інфраструктура Бідна спортивна та відпочинкова база
Економіка	Вигідне положення в центрі країни – залізничний вузол, дорога міжнародного значення Робочі місця на залізниці Родючі землі Дешева робоча сила і значною мірою кваліфікована робоча сила	Монокультурний характер господарства (залізниця) Традиційне сільське господарство, відсутність переробної промисловості Високий рівень безробіття Дефіцит територій і об'єктів під господарську активізацію
Навколишнє середовище і туризм	Відносно чисте повітря Туристичний потенціал міста Привабливі сільські території	Відсутність сортування сміття Відсутність каналізації і газу Відсутність місць для ночівлі, мало розвинута гастрономічна сфера
Місцева спільнота, людський капітал	Населення однорідне за етнічним складом, немає проявів проблем на цьому ґрунті. Велика громадська активність, все більше низових ініціатив	Зменшується кількість мешканців Високий відсоток осіб старшого віку, недостатня опіка за цією категорією осіб, Проблема алкоголізму та наркоманії Безробіття та низький рівень заробітної

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

	Значна мистецька діяльність	плати (низький рівень життя, еміграція, незадовільні житлові умови)
Адміністрація органу місцевого самоврядування	Ефективність діяльності влади – заходи, що привели до створення ОТГ Позитивне сприйняття змін після створення ОТГ Наявність стратегії розвитку громади Усвідомлення необхідності і воля покращення соціально-економічної ситуації громади Велика активність закладів культури, багато секцій та масових заходів Ефективна організація системи охорони здоров'я і рівня Наявність планів просторового розвитку та документації на багато інвестиційних заходів	Об'єднання лише 2 громад (плюс перспектива приєднання ще лише однієї) Надто мала кількість фінансових засобів на фінансування заходів Використання будівель закладів освіти лише на близько 62% Відсутність працівників для виконання роботи за певними спеціальностями (наприклад, лікарів, працівників адміністрації) Недостатня кількість комунальних будинків (потрібні квартири для лікарів і приміщення для Поліції) Відсутність бюджету участі

2.5. Економічна ситуація громади

Помічна виникла завдяки постянню залізничного вузла, а разом із ним підприємств, що займалися обслуговуванням залізниці. Вони дають величезну більшість робочих місць для мешканців міста та його околиць. За підрахунками, на залізниці працює 2,5 тисяч осіб лише з самого міста. Загалом в місті Помічна діє 10 різних структурних підрозділів, пов'язаних із залізничною галуззю під спільним логотипом Регіональна філія «Одеської Залізниці» Публічного акціонерного товариства «Українська залізниця». Ці структурні підрозділи займаються товарними і пасажирськими перевезеннями та їх обслуговуванням, обслуговуванням та ремонтом вагонів, забезпеченням постачання електроенергії і тепла на залізничні об'єкти та в помешкання працівників, захист пасажирів і товару, як теж ремонтними роботами.

Другим найбільшим роботодавцем є місцеве самоврядування – адміністрація та підпорядковані їй підрозділи, в тому числі освіта – загалом тут працює 576 осіб. На наступних місцях знаходяться два зернових елеватори: ТОВ «Агрокомтрейд-Альянс» та ТОВ «Зерноторг», де працює відповідно 40 і 50 осіб.

Загалом на території ОТГ діють 176 суб'єктів, внесених до державного реєстру підприємств і організацій (ЄДРПОУ), з яких 18 мають статус юридичних осіб. Фізичних осіб, які займаються господарською діяльністю – 158. Малий бізнес працює перш за все у сфері торгівлі (головні продовольчі магазини промтоварів) і послуг (гастрономія, автомобільні майстерні та сервісні центри, телекомуникаційні та фінансові послуги). Співрозмовники вказують, що масштаби пропонованих послуг є надто низька. В місті немає жодного готелю; ночувати можна лише в будинку відпочинку

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

залізничників. Єдиний ресторан знаходиться на периферії міста. Вже майже не існують ремесла. Немає жодної Ради підприємців. Помітний також брак духу підприємливості – люди твердять, що нічого не вдастся зробити, а щоби розпочати якусь діяльність, потрібні гроші, а їх немає.

В громаді є 176 селянських господарств. Якість земель висока (чорноземи). Вони займаються вирощуванням традиційних культур (зернові, стручкові рослини, цукрові буряки, соя, ріпак, картопля), а також в невеликих масштабах тваринництвом та садівництвом. Надалі значну роль відіграє бджільництво (попри те, що через хімікати вимерли багато бджіл), але мед, на жаль, не переробляється на місці.

Практично вже не існує переробна галузь (наприклад, колись був консервний завод, молокозавод та пекарня), лише у місті діє невелике підприємство з вироблення сирів. Багато мешканців села працює у місті.

Кількість безробітних складає близько 730 осіб (рівень безробіття складає 7,2%), з яких майже $\frac{3}{4}$ у місті. Невідомо, яку частку серед них складають жінки, але напевно вони становлять більшість. Серед осіб зареєстрованих як безробітні, частина працює у власних присадибних господарствах та продають вирощені продукти. Велика кількість осіб, просто-на-просто, не хоче працювати. Значним є також незареєстроване сезонне працевлаштування – в сільських територіях більшість осіб мають власні господарства (головним чином городництво, в невеликих масштабах - тваринництво), що зменшує кількість осіб, котрі шукають роботу.

Як це не парадоксально, на залізниці є багато вакантних місць (але у більшості для чоловіків); проблема для мешканців полягає у низькому рівні заробітних плат (за винятком машиністів) і відсутності робочих місць поза залізницею. У зв'язку з цим багато (зокрема молодих осіб) виїжджають у більші міста і за кордон, раніше – тимчасово, а тепер вже на постійно. Своєю чергою до Помічної переїжджають мешканці з сільських територій, які не в стані щоденно доїжджати до міста через катастрофічний стан доріг.

Жінки на ринку праці працевлаштовані головним чином у бюджетній сфері (адміністрація, освіта, культура, охорона здоров'я), торгівлі (магазини) і послуг (гастрономія, перукарські послуги і косметичні послуги), де все більша кількість жінок реєструють і ведуть свою господарську діяльність (фірми).

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

2.6. Бюджет громади - джерела фінансування, найважливіші позиції видаткової частини бюджету

Бюджет Помічнянської ОТГ у 2018 році

Рис. 2. Доходи ОТГ в 2018 році

Загальний бюджет Помічнянської ОТГ в 2018 році склав 97,43 млн. грн., з яких власні доходи громади склали 64,51 млн. грн., або 66%. Також громада отримала з державного бюджету трансферти на загальну суму 32,16 млн. грн., або 33% та субвенцію на розвиток інфраструктури в розмірі 0,76 млн. грн. Такий незначний розмір інфраструктурної субвенції пов'язаний з тим, що громада є міською, і кількість сільського населення, на яке розраховується ця субвенція, є незначною – близько 1.000 осіб. Варто відзначити, що в 2018 році Помічнянська ОТГ перерахувала реверсну дотацію до Державного бюджету в розмірі 3 млн грн

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Рис. 3. Структура власних доходів ОТГ в 2018 році

В структурі власних доходів Помічнянської ОТГ в 2018 році головним джерелом надходжень був податок на доходи фізичних осіб – 44,57 млн. грн. (69%). Це пов’язано з специфікою громади, де основними бюджетоформуючими підприємствами є заклади региональної філії «Одеська залізниця» ПАТ «Українська залізниця», де працює більша частина мешканців громади – більше 2500 осіб.

Рис. 4. Структура видатків ОТГ в 2018 році

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Загальна сума видатків громади в 2018 році була встановлена в розмірі 91,88 млн. грн. В структурі видатків головними напрямками були видатки на утримання закладів шкільної освіти – 27,43 млн. грн. (30%), закладів охорони здоров'я – 16,74 млн. грн. (18%) та видатки забезпечення дошкільної освіти – 11,14 млн. грн. (12%). Загальний обсяг видатків на освіту склав 44,56 млн. грн. (48,5%), що свідчить про необхідність розробки і впровадження комплексу заходів з оптимізації цієї сфери. Видатки на управління ОТГ є на рівні середніх показників по країні. Оскільки громада має вищий за середні показники доходів на душу населення, то було нараховано реверсну дотацію до державного бюджету в розмірі 3,049 млн. грн.

Бюджет Помічнянської ОТГ в 2019 році

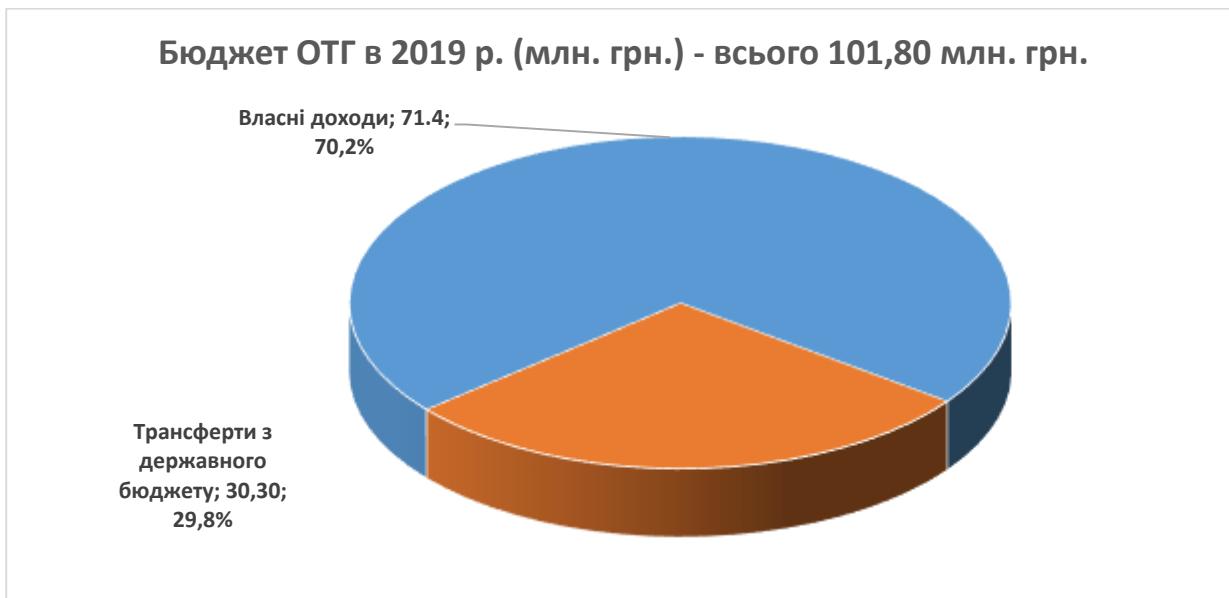

Рис. 5. Бюджет ОТГ в 2019 році

Загальний бюджет Помічнянської ОТГ в 2019 році заплановано в розмірі 101,80 млн. грн., з яких власні доходи громади складуть 71,4 млн. грн., або 70,1%. Можна зазначити зростання очікуваного розміру власних доходів громади в 2019 році в порівнянні з фактично отриманими в 2018 на 6,89млн. грн.. Також громада отримає з державного бюджету трансферти на загальну суму 30,30 млн. грн., або 29,8%, що в порівнянні з 2018 роком менше на 1,86 млн. грн., але така різниця зумовлена очікуваними уточненнями бюджету, які прижиматимуться протягом року. Розміру інфраструктурної субвенції на момент формування діагностики відомо не було.

До державного бюджету Помічнянська ОТГ перекаже реверсну дотацію в розмірі 4,1 млн грн

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

**Global
Communities**
Partners for Good

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Рис. 6. Власні доходи ОТГ в 2019 році

Для власних доходів Помічнянської ОТГ в 2019 році головним джерелом надходжень залишається податок на доходи фізичних осіб – 50,91 млн. грн. (71,3%). В порівнянні з 2018 році ПДФО зросте на 6,34 млн. грн. (+14,2%), що компенсує зменшення загального розміру трансфертів з державного бюджету.

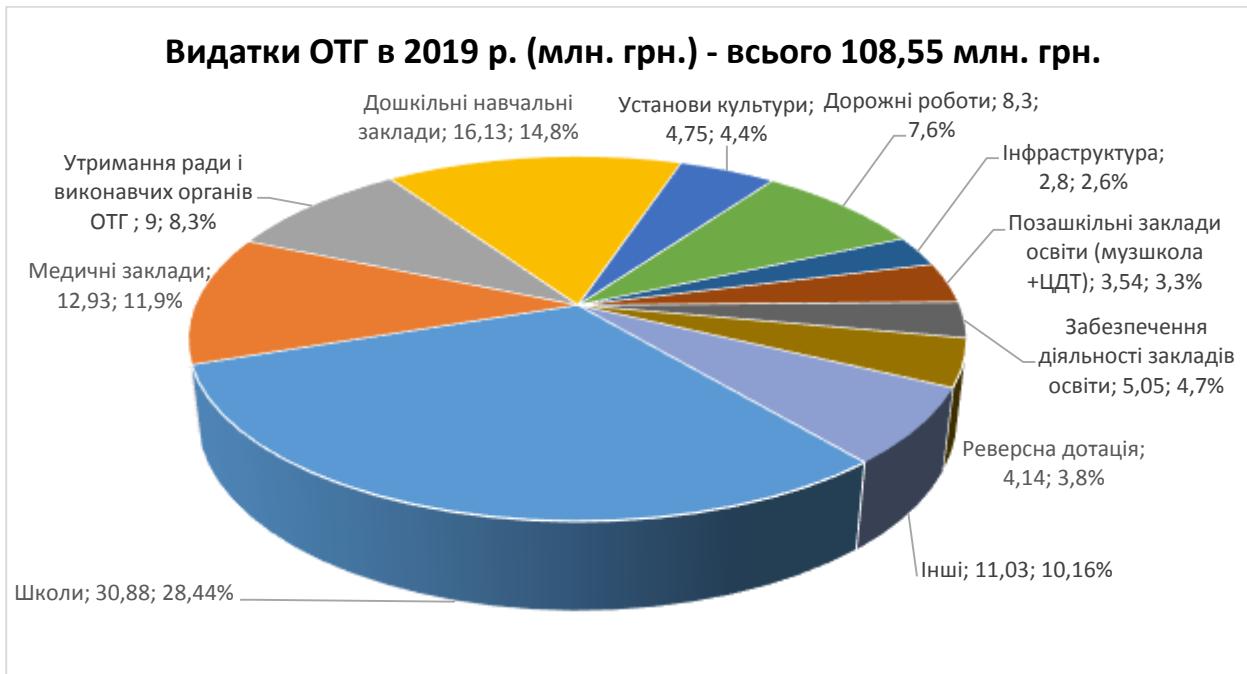

Рис. 7. Видатки ОТГ в 2019 році

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Видатків Помічнянської ОТГ в 2019 році заплановано в розмірі 108,55 млн. грн. Головними напрямками є видатки на утримання закладів шкільної освіти – 30,88 млн. грн. (28,44%), дошкільних закладів – 16,13 млн. грн. (14,8%), медичні заклади – 12,93 млн. грн (11,9%) та видатки на утримання ради і виконавчих органів ОТГ – 9 млн. грн. (8,3%). Видатки на охорону здоров'я зменшилися і в абсолютних показниках (на -3,81 млн. грн.) і в відсотках частки в загальній структурі видатків – з 18,2% до 11,9% (на -6,3%), що свідчить про їх оптимізацію(центр первинної медичної допомоги підписав договір з Національною службою здоров'я України, і його фінансування не відбувається через міську раду). В той же час, можна констатувати подальше зростання загальних видатків на освіту до 55,60 млн. грн. (в порівнянні з 2018 роком на 11,04 млн. грн), що свідчить про термінову необхідність оптимізації видатків в цій сфері. В 2019 році Помічнянській ОТГ також було нараховано реверсну дотацію до державного бюджету в розмірі 4,14 млн. грн. (3,8 %), що більше показників 2018 року на 1,09 млн. грн. і пов'язано з підвищенням рівня доходів в громаді в розрахунку на 1 мешканця.

2.7. Стан навколошнього природного середовища, екологія

На відміну від багатьох українських громад, в Помічнянській ОТГ немає газової мережі (опалють вугіллям та дровами), через що існує проблема забруднення повітря. Індивідуальне вугільне опалення є навіть у багатоквартирних будинках. Шкідливих для атмосфери факторів є більше. Серед них: товарні перевезення, які часто відбуваються у відкритих вагонах – можуть перевозитись шкідливі матеріали з каменоломень у сусідній громаді – завантаження виробки на вагони здійснюється на території Помічної. Додатково залізничні перевезення є джерелом шуму/галасу.

В сільських територіях взагалі немає водопроводу, а у місті якість води з водопроводу громади є слабенька. Рівень води у криницях знижується. Звичайні домашні фільтри недостатні або вистачають на короткий проміжок часу. Для малих дітей воду купляють у аптекі. Каналізація є лише у багатоквартирних будинках. У приватних будинках криниці часто є забруднені.

Якість поверхневих вод – ріки і ставки також не є хороша – вода вимагає очищення. Вода у ставку в місті забруднюється залізницею. З рекреаційною метою мешканці їздять на берег чистих ставків на річці за межами міста.

Сміття вивозиться на сміттєзвалище площею 4,3 га. Це стосується міста, ситуація на сільських територіях значно гірша. На території громади не ведеться сортування сміття, орган самоврядування вже платить за це штрафи. Проблемою є повсюдне засмічування на вулицях та існування несанкціонованих сміттєзвалищ. Навіть коли на вулицях поставлені смітники для сортування, люди все рівно викидають до них усе. В центрі міста є велика яма зі сміттям.

Якщо йдеться про мінеральну сировину, тут є в наявності граніт, глина та пісок. Однак, на території громади не ведеться їх видобування. Великим багатством громади є родючі землі (чорноземи).

2.8. Характеристика місцевої спільноти

Вікова структура населення ОТГ виглядає так:

- 0-16 років – 1.682 (16,65%)
- 16-65 років – 5.994 (59,32%)
- Старші 65-річного віку – 2.429 (24,04%).

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Слід звернути увагу на високу частку найстаршої групи мешканців, що спричинено як від'ємним природним приростом населення, так і виїздами молодих людей. Кількість чоловіків складає 4.511 (44,6%), натомість жінок 5.594 (55,4%). Причиною диспропорції є як вища смертність, так і вищий рівень смертності, а також більший масштаб трудової еміграції серед чоловіків. Кількість інвалідів складає 497, пенсіонерів - 2.832, ветеранів (усіх категорій) – 213.

За офіційними даними у 2017 році сальдо міграції склало мінус 45 осіб, а природний приріст мінус 113 осіб, що означає, що кількість населення зменшилася на 158 мешканців. Насправді відплив значно вищий, оскільки все більше (зокрема молодих) мешканців виїжджають з громади, причому на постійно/назавжди, але надалі в ній зареєстровані/прописані. Спочатку це були чоловіки, тепер також жінки. Багато осіб проживає у місті, але не реєструються, оскільки живуть вони в орендованих помешканнях.

Частка мешканців української національності складає лише близько 85%. На території ОТГ проживають російська, молдавська, вірменська, білоруська, ромська, грузинська, азербайджанська та болгарська меншини. Це випливає із того, що до роботи на залізниці приїхали спеціалісти з різних сторін колишнього Радянського Союзу. Кількість біженців (зі Східної України) невелика і складає зaledве 22 особи. Попри те, що населення неоднорідне з етнічної точки зору, не виникає проблем на цьому ґрунті, а мешканці є спокійними.

Серед мешканців місцевої громади є представники кількох різних релігій (віросповідань), з яких найбільша частка припадає на представників Української православної церкви Київського патріархату (з січня 2019 року – Православна церква України) та і Московського патріархату. Церква досить активна, веде навіть недільні школи.

Об'єднана громада є надто молода, щоб вже можна було говорити про інтеграцію. Не встановлено ще дня ОТГ.

2.9. Форми громадської активності

Мешканці громади відкриті і охоче беруть участь у громадському житті. На території ОТГ активно діє кілька неурядових організацій:

- Молода Помічнянська громада – організовує і проводить різні місцеві заходи з використанням позабюджетних коштів
- Загальноукраїнська асоціація жінок – надає допомогу учасникам і сім'ям загиблих учасників бойових дій (АТО)
- Незломні духом – надає допомогу учасникам і учасникам і сім'ям загиблих учасників бойових дій (АТО), дбає про духовний і спортивний розвиток молодого покоління. Члени організації планують створити кооператив, що займається вирощуванням рослин і тваринництвом на отриманих ділянках (по 1,5-2 га), але їм не вистачає коштів. Утворили також підприємство з ремонту дорожньої інфраструктури, але проблемою є нелегальна конкуренція. Беруть до уваги (розглядають) можливість створення охоронної фірми.
- Баскетбольний клуб «Орли»
- Клуб «Надія» – жіночий клуб, що діє з 1987 року, який об'єднує 58 жінок, котрі зустрічаються раз на місяць. Тематика зустрічей є дуже різна – поезія, свята, річниці, краєзнавство, культура

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

різних країн, кухня і т.п. Члени клубу ведуть заняття у сфері декоративного і прикладного мистецтва, беруть активну участь у житті громади – концертах, фестивалях, співають у колективі «Мальви».

Активно діють також місцеві ОСББ. Як згадувалося раніше, спостерігається також активність церкви. Давно діє рада ветеранів, яка бере активну участь в житті громади, зокрема в публічних дискусіях і консультаціях.

Велика громадська активність помітна у випадку шкіл. Досить активними є батьки, але ініціативи розмайтих заходів виходять радше від шкіл. Діє рада батьків, що об'єднує по 3 батьків з батьківських комітетів шкіл та дитячих садків. Рада займається вирішенням проблем місцевої освіти, взаєморозуміння між учителями та учнями, вчителями і батьками, харчування і т.п. Діють також учнівські ради. У школах волонтери із закордону ведуть заняття англійської мови, а раз на тиждень ведуться відкриті заняття для усіх бажаючих.

Позашкільний спорт розвивається лише завдяки низовим ініціативам мешканців, гірше справи виглядають із організованим спортом.

2.10. Місцеві традиції, громадська культурна діяльність, значення культури для місцевої спільноти

Головним організатором культурного життя є школи, будинки культури (БК) і бібліотеки, діяльність яких буде представлена у Розділі 5.

В селах багато людей займається мистецькою діяльністю – перш за все, вишиванням та малюванням. Це лише любительська діяльність, продукти якої не призначаються на продаж. Громада організовує виїзди місцевих митців на різні виставки та фестивалі.

Особливо в селах відзначають різні свята, є багато подій патріотичного та історичного характеру.

Подію загальнонаціонального значення є конкурси голубів та ярмарки домашніх тварин, які відбуваються на головній площі міста два рази на рік.

Окрім того, громада може похвалитися багатьма історичними фактами і цікавинками, про які реально знають лише любителі історії та вчителі історії.

2.11. Місце жінок у місцевій спільноті

Частка жінок в органі самоврядування виглядає так:

- Рада громади – 15 жінок у 26-особовій раді, тобто 58%
- Адміністрація громади – 29 жінок із 35 працівників, тобто 83%
- Виконавчий комітет – 13 жінок із 20 членів, тобто 65%.

В інших сферах діяльності самоврядування, таких як освіта, культура, система охорони здоров'я, працюють майже виключно жінки.

Упродовж останніх років роль жінок в місцевій громаді суттєво зросла. Однією із причин є цивілізаційні зміни. Варто зауважити, що проблема безробіття більше торкнулась чоловіків, ніж

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

жінок, оскільки це вони були головним чином працевлаштовані на підприємствах, які були ліквідовані. Своєю чергою криза менше вдарила по сфері адміністрації, в якій традиційно більшість складають жінки. Велика частина чоловіків виїхала «за роботою», що спричинило те, що жінки мусили стати самостійними і взяти на себе чоловічі професійні обов'язки. Все більший відсоток жінок у бізнесі. Завдяки вищевказаним факторам роль жінок є більша, ніж колись.

2.12. Комуникація громади з мешканцями (Інформаційна політика)

Головним каналом комунікації громади з мешканцями є Інтернет-сторінка: <http://pomichnamr.gov.ua/> та група у Фейсбуці: <https://www.facebook.com/groups/429169484179587/>.

На Інтернет-сторінці є зокрема:

- Закладка з формою для контакту з ОТГ (секретарем ради)
- Поточні оголошення
- Інформація про всі структурні підрозділи органу самоврядування та їхні обов'язки
- закладка «Адміністративні послуги» з формуллярами заледве 6 справ (головним чином, пов'язаних з реєстрацією/пропискою), а також картами двох послуг
- закладки з проектами та затвердженими місцевими правовими актами.

Нажаль, немає розміщеної інформації інвестиційного характеру, а також загальна інформація про громаду та її атракції (лише її історія).

У Фейсбуці розміщують лише найважливішу актуальну інформацію. Сторінки на ФБ мають всі відділи адміністрації. Окрім того, інформація розміщується на дошках оголошень – в адміністрації громади, старостві у селі Помічна, в адміністраціях, у публічних місцях в місті.

Не видається ніяких бюллетенів, але інформації про громаду з'являються в районній газеті «Сільське життя».

Інші форми комунікації з мешканцями такі:

- Прийом мешканців головою та працівниками структурних підрозділів Адміністрації громади
- Зустрічі з мешканцями. Громадські слухання проводяться в міському Палаці культури та сільському Будинку культури.

3. Процес об'єднання – ґенеза та перебіг

3.1. Ґенеза процесу об'єднання громад в одну громаду

Головними мотивами об'єднання були:

- Бажання самостійно приймати рішення про свою долю, замість прийняття рішень на районному рівні
- Бажання самостійно вирішувати, який має бути склад об'єднаної громади, тим паче, що об'єднання зверху було б пов'язане з приєднанням міста Помічна до районного центру в Добровеличківці, що могло б призвести до його маргіналізації

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

- Перспектива отримання вищих доходів, а також доступ до можливостей, які дає функціонування у формі ОТГ, тобто самостійне управління власною територією і майном та можливість участі в різних проектах національних та зарубіжних організацій, що підтримують реформу самоврядування.

Ініціатором об'єднання була Помічнянська міська рада. Вже у квітні 2015 року вона звернулася до навколоишніх громад із пропозицією об'єднання. Згоду висловила лише одна рада – Помічнянська сільська рада, що входила до іншого району – Новоукраїнського. Тож 13 січня 2016 року Помічнянська міська рада прийняла ухвалу про об'єднання із селами Помічна, Новопавлівка і Червоний Розділ Помічнянської сільської ради.

3.2. Проблеми, пов'язані з процесом об'єднання

Головною проблемою, пов'язаною з процесом об'єднання, був опір влади, оскільки хотіли об'єднатися ради з різних районів, що було новою ситуацією, яка до цього не мала місця. Громада подала справу до суду і в кінцевому підсумку її виграла. Крім того, існували певні проблеми в законодавстві, які не дозволяли завершити процес об'єднання громад з різних районів. Тільки після внесення змін до Закону про добровільне об'єднання було призначено вибори, які відбулися тільки 29 жовтня 2017 року. Реєстрація нової громади в області відбулася 20 грудня 2017 року.

Проти об'єднання рішуче виступив район – місто Помічна є досить багатим, і район отримував значну частину податків з мешканців та підприємств міста, які після об'єднання відійшли напряму в громаду. Район не передав новій громаді жодних засобів (приміщення, обладнання). Вона мусила розпочинати організовуватися фактично з нуля.

3.3. Найбільші / найважливіші виклики, пов'язані з процесом об'єднання

Найбільшим викликом, звичайно, було доведення до успішного завершення процесу об'єднання, що виявилося складним викликом, який потребував багато часу, однак, закінчився успіхом.

Черговим ключовим викликом стала організація всіх структурних підрозділів самоврядування та забезпечення їх здатності правильно реалізовувати завдання/заходи. При цьому надзвичайно важлива необхідність раціоналізації всіх видів послуг, що надаються, таких як: освітні послуги, послуги у сфері культури, послуги у сфері охорони здоров'я та комунальні послуги.

Для керівництва ОТГ одним із ключових завдань є покращення умов життя на сільських територіях, адже нині вони значно гірші, ніж в адміністративному центрі громади.

3.4. Ситуація після об'єднання

Для мешканців об'єднання в ОТГ означає перспективу розвитку технічної і соціальної інфраструктури, а також збільшення переліку та якості послуг, які надає орган самоврядування.

Багато співрозмовників визнали, що навіть за такий короткий проміжок часу, що минув від створення ОТГ, помітні позитивні зміни. Громада має у своєму розпорядженні більші фінансові засоби, які, в першу чергу, призначаються на модернізацію і обладнання об'єктів освіти і культури. Підготовлено багато технічної документації, що стосується ремонтів доріг та встановлення освітлення, ремонтів

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

закладів освіти, будівництва ігрових майданчиків та спортивних майданчиків. Громада взяла на себе перший рівень системи охорони здоров'я, ввела в школах сортування сміття і екологічну освіту.

Громада вже відчула переваги формування самостійного бюджету та отримання місцевих податків і трансфертів з державного бюджету. Зокрема, в 2018 році було отримано трансфертів з державного бюджету 32,16 млн. грн. (в т.ч. – 0,76 млн. грн. інфраструктурної субвенції), в 2019 році – очікується отримати 30,40 млн. грн. Сума трансфертів з державного бюджету протягом 2019 року буде коригуватись і очікувано зросте за рахунок внесення змін до Державного бюджету і фактичного визначення розміру інфраструктурної субвенції, розмір якої на момент оформлення діагностики ще не був відомий. Більш показовим є структура власних доходів, в яких головну роль відіграє податок на доходи фізичних осіб, який до об'єднання надходив в бюджет району, а після утворення ОТГ – надходить в власний бюджет громади: в 2018 році доходи від ПДФО склали 44,57 млн. грн., а в 2019 році – очікуються в розмірі 50,91 млн. грн. Ці кошти дадуть можливість ефективного вирішення проблем громади та покращення якості життя мешканців.

В той же час, головним викликом для громади є завершення формування ефективної системи управління та проведення оптимізації мережі закладів, які надають послуги на її території – станом на зараз частина закладів освіти, культури та позашкілля дублюють свої завдання та конкурують між собою. Проблемою є і низький рівень завантаженості цих закладів, особливо в селах. Така ситуація пов'язана з тим, що вони підпорядковувались різним відділам районної державної адміністрації, а громада прийняла їх в такому стані і до цього часу не провела жодних дій щодо планування чи реалізації заходів з оптимізації.

Беручи до уваги ситуацію сусідніх громад з точки зору об'єднання в іншу ОТГ, існує перспектива приєднання ще тільки 1 громади - Олексіївської. З цього випливає, що згідно плану всі інші громади навколо Помічнянської ОТГ мають бути приєднані до центру району. В той же час, відповідно до Методики формування спроможних громад, місто Помічна як потенційний адміністративний центр могло би об'єднати навколо себе значно більшу кількість населених пунктів, але така ситуація стане можливою лише після завершення етапу добровільного об'єднання громад. На даний час ведеться робота по розробці нового Перспективного плану формування територій громад Кіровоградської області, який має відповідати Методиці, і в якому потенційно може бути передбачено утворення значно більшої, ніж зараз, Помічнянської ОТГ. Формування Перспективного плану заплановано до травня 2019 року, і тоді стане зрозумілою остаточний формат майбутньої ОТГ.

4. Громада – характеристика органу та надаваних послуг

4.1. Публічні (адміністративні) послуги

a) Освіта

На території громади функціонують 3 дитячі дошкільні заклади (дитячі садки) і 4 початкові школи (в тому числі, одна в рамках комплексу), а також Центр дитячо-юнацької творчості (ЦДЮТ). Базові цифрові дані про заклади представлено у нижче наведеній таблиці.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

**Global
Communities**
Partners for Good

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Назва закладу	Рік будівництва або генерального ремонту	Проектна місткість	Кількість учнів + діти в дитячих дошкільних закладах	Кількість учителів/пр ацівників обслуговую чого персоналу	Бюджет гривень/1 учня в рік
Дитячий садок № 1 у місті Помічна	1983	110 місць	125	12+22	30.554
Дитячий садок № 2 у місті Помічна	1970	110 місць	127	11+22	26.594
Дитячий садок № 3 у місті Помічна	1976	110 місць	115	13+22	31.662
Школа № 1 (I-III рівня) у місті Помічна	1913	560 місць	502	38+34	18.464
Школа № 2 (I-III рівня) у місті Помічна	1956	450 місць	235	31+23	27.645
Школа № 3 (I-III рівня) у місті Помічна	1973	760 місць	400	39+25	22.008
Школа I-II рівня в селі Помічна	1971	120 місць	36	11+12	66.625
Центр дитячо-юнацької творчості (ЦДЮТ)	1973	306 місць	306	8+3	5.055

За винятком однієї школи в сільській місцевості, всі дошкільні і шкільні об'єкти знаходяться у місті Помічна. З села дітей підвозять до дитячих дошкільних закладів (дитсадків) № 2 і 3 або це роблять самі батьки. Багато дітей з села ходять до шкіл на території міста. Громада має у своєму розпорядженні лише 1 шкільний автобус, що призводить до того, що у випадку, наприклад, виїзду на спортивні змагання, виникає необхідність орендувати додатковий транспортний засіб, що призводить до додаткових високих витрат.

Загальна кількість місць у школах (без урахування центру творчості) складає 1.890, натомість кількість учнів – 1.173. Це означає, що об'єкти використовуються на близько 62%. Своєю чергою у дитячих дошкільних садках (дитячих садках) кількість дітей перевищує кількість місць.

Музична школа займається розвитком мистецьких здібностей учнів. Вони беруть участь у регіональних, загальноукраїнських та міжнародних фестивалях і конкурсах. Вона навчається грати як на народних (акордеон, гітара) так класичних (фортепіано, скрипка, вокал) музичних інструментах.,

У кожній школі є їdalня і спортивна зала, а також зовнішні спортивні майданчики (загальнодоступні). З другого боку, в жодному закладі немає окремих мистецьких залів. Всі будинки вимагають ремонтів і додаткового обладнання. Попри багато інших потреб і обмеженість фінансових засобів, стан освітньої інфраструктури поволі покращується.

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

На увагу заслуговує те, що в школах ведеться багато позаурочних занять – мистецьких, спортивних, мовних чи туристичних. Учні звертають увагу на те, що інколи виникає проблема з тим, щоб добрatisя на заняття в школі, яка знаходиться на протилежному кінці міста, а перш за все з інформацією про пропозицію додаткових занять в інших школах. Варто підкреслити те, що діє багато інтеграційних класів – 7 класів у школах та 3 – у дитячих дошкільних закладах (дитсадках).

b) Служба охорони здоров'я

На території ОТГ знаходиться 5 закладів системи охорони здоров'я:

- Комунальне некомерційне підприємство «Помічнянський центр первинної медико-санітарної допомоги» (І рівень опіки), що перебуває у віданні ОТГ; з липня 2018 року має ліцензію на ведення діяльності; розташоване на території лікарні
- 2 лікарські амбулаторії загальної практики сімейної медицини (входять до складу центру, розташовані в селі Помічна)
- Комунальне некомерційне підприємство «Помічнянська лікарня», що перебуває у віданні ОТГ (ІІ рівень опіки)
- Поліклініка (спеціалізовані поліклініки) Комунального некомерційного підприємства «Помічнянська лікарня», що перебуває у віданні ОТГ.

Окрім того, на території громади діє 9 аптек. Проблемою є їх доступність в нічний час.

Лікарня обслуговує мешканців ОТГ та інших навколоишніх населених пунктів. Поліклініка в стані приймати по 300 пацієнтів у день; лікарня має 52 ліжко-місця (колись було 125).

Якщо йдеться про первинну опіку, її обладнання та рівень надання послуг є задовільними. У випадку спеціалізованої медичної опіки є проблема з лікарями (попри те, що їм гарантують надання квартир), а потреби в апаратурі/обладнанні дуже великі.

c) Соціальна допомога

Центр надання соціальних послуг працевлаштовує 17 осіб. Після створення ОТГ центр провів аналіз та ідентифікував 87 сімей, що потребують підтримки (за часів, коли цим питання відав район, було ідентифіковано лише 18 таких сімей). Створено службу у справах дітей, яка дбає про долю наймолодших мешканців.

Відділ займається також 104 людьми похилого віку. Насправді людей похилого віку, котрі потребують підтримки, є більше, але вони соромляться звернутися з проханням про допомогу, окрім того, часто вони не мають можливості доїхати з села до міста. Для них потрібні якісні соціальні приміщення, в тому числі й стаціонарні.

Старші мешканці мають навіть проблеми з пересуванням по самому місту, а внутрішній транспорт – відсутній (такі люди досить часто не мають коштів, аби користуватися послугами таксі). Як наслідок, багато людей похилого віку сидять у дома, а молодші сусіди не дуже поспішають їм допомогти. Для людей старшого віку проблемою є навіть принести до дому матеріал для опалення (це роблять соціальні працівники). Згідно законодавства, такими особами повинні займатися, в першу чергу, їхні діти.

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Соціальною проблемою є алкоголізм і наркоманія, також серед молоді. На місці немає доступної терапії, немає направлень на лікування. Також немає центру підтримки матерів з дітьми або для дітей (проблема алкоголю та наркотиків, тоді немає кому зайнятися дітьми).

Базові цифрові дані на тему закладів охорони здоров'я і соціальної допомоги підсумовано нижче.

Назва закладу	Рік будівництва або генерального ремонту	Проектна місткість	Кількість працівників	Бюджет в мільйонах гривень (кошти, що витрачаються на утримання) в рік
Лікарня	1957	120	120	13,47
Поліклініка	1981	300		
Центр первинної медико-санітарної допомоги	Орендує приміщення в лікарні		26	3,11
Центр надання соціальних послуг	2018	17	7	0,98
Територіальний центр соціальної допомоги (ТЕР центр)			10	0,8

d) Безпека на території громади

На території ОТГ немає підрозділу поліції; патрулі приїжджають з адміністративного центру району, за пальне частково платить громада. На місці діє державна пожежна охорона. Громада адмініструє відповідні приміщення для розміщення сторожі громади; розглядається питання її створення. Як згадувалося раніше, мешканці самі могли зайнятися питаннями безпеки (організація «Незламні духом»); проблемою є правові обмеження (надто малі компетенції) та високі затрати на отримання ліцензії.

В центрі міста встановлено 11 камер моніторингу відео-спостереження; Записи відео-реєстрації зберігаються впродовж місяця.

e) Культура

Центрами культурного життя в громаді є будинки культури і бібліотеки, а також музична школа:

Назва закладу	Рік будівництва або генерального ремонту	Проектна місткість	Кількість працівників	Бюджет в мільйонах гривень (кошти, що витрачаються на утримання) в рік
Будинок культури в селі Помічна	1968	600	3+4	0,94
Палац культури у місті Помічна	1983	1162	11+13	1,82
Центральна бібліотека	1983 (приміщення)	50	2	0,2

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

	Палацу культури)			
Бібліотека № 1	1983	60	2+2	0,36
Бібліотека для дітей	2003	40	2	0,29
Бібліотека у селі Помічна	1968	80	1	0,11
Музична школа	1967	120	13 + 2	2,05

Робота культурних закладів має на меті задоволення культурних потреб населення, організація значного відпочинку, розвиток і збереження національних і культурних цінностей.

Головним культурним центром є Палац, при якому діє аж 29 різних гуртів, груп і мистецьких клубів, а також клубів за інтересами. Щорічно у місті відбувається понад 50 масових культурних і мистецьких заходів. Любителі народного мистецтва представляють Помічну, беручи участь у районних, обласних і загальнодержавних конкурсах, фестивалях та інших мистецьких заходах. Важливим заходом, що інтегрує місцеву спільноту є щорічні конкурси знань та умінь між школами або між учнями і вчителями.

Активно діє також сільський Будинок культури. Зокрема, для дітей він є важливим місцем, в якому можна виконувати домашні завдання, отримати репетиторство або пограти у настільний теніс. Важливу роль відіграють бібліотеки, які мають у своєму розпорядженні комп'ютери і (у більшості) доступ до Інтернету. На залізничній станції стоїть паровоз-музей.

Багато позаурочних занять веде Центр дитячої і юнацької творчості (ДЮЦ). Він працевлаштовує 8 працівників на 6,5 ставок. Заняття 6 груп (такі як танці, екологія чи фрезування) призначені, перш за все, для учнів I-VI класів. Частина занять ведеться у школах і Палаці культури. Учні регулярно беруть участь в міських заходах, є лауреатами регіональних і національних конкурсів, мають практику участі у фестивалях за кордоном.

У п'ятниці і суботи молодь може відвідувати дискотеки у школі.

Головною проблемою сфери культури є слабенький стан будинків і обладнання. Попри те, що на інфраструктури культури призначаються все більші фінансові засоби, потреби й надалі залишаються дуже великі.

f) Спорт і рекреація

Мешканці Помічної мають в своєму розпорядженні такі спортивно-рекреаційні об'єкти:

- стадіон «Локомотив» (лише спортивний майданчик і трибуни)
- спортивні території при школах – спортивні зали і майданчики
- футбольне поле зі штучним покриттям
- спортивний майданчик для занять баскетболом на центральній площі
- спортивний майданчик і ігровий майданчик на вулиці Грушевського.

Діють також 2 приватних гімнастичні зали «Спорт-стиль» і «Титан».

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Центр фізичної культури і здоров'я «Спорт для всіх» веде заняття з баскетболу, волейболу, футболу, легкої атлетики, настільного тенісу, шашок і шахів, а також спортивного туризму.

Мешканці охочі до занять спортом, про що свідчить хоча б повне наповнення фітнес-занять. На думку мешканців, інфраструктура перебуває у дуже поганому стані і вимагає ґрунтовної модернізації. Потрібні також чергові ігрові майданчики (є лише 2 малих у місті та 1 у селі), а також спортивні майданчики.

Влітку можна також використовувати території над річками і озерами (але радше не у місті, де в озеро спливають відходи з залізниці). Проте взимку вже немає де відпочивати.

g) Дороги та дорожня інфраструктура

Базова інформація про дороги, що проходять через територію громади, такі:

- Дороги загальнодержавного значення – 10 км; це міжнародна траса E584 (M13), яка пролягає від міста Кропивницький до міста Кишинів у Молдові. Траса є частиною паневропейського коридору № 9.
- Дороги обласного значення – траса T1214 – 4 км
- Дороги місцевого значення – 62,99 км, в тому числі дороги з твердим покриттям – 36,03 км, дороги з гравійним покриттям – 25,66 км, ґрунтові дороги – 1,3 км.

На думку мешканців, стан доріг є однією з найбільших проблем життя на території громади. Окрім того, надто мала кількість тротуарів, відсутні велосипедні доріжки та стояки на велосипеди. Надто мала є також кількість вуличних ліхтарів (ламп) – заледве 10% із існуючих потреб. З другого боку, мешканці села визнають, що після створення ОТГ відремонтовано дорогу і встановлено освітлення.

За дороги та придорожню інфраструктуру відповідає Помічнянський комбінат комунальних підприємств, що перебувають на балансі ОТГ і працевлаштовують 17 осіб.

Комбінат займається також:

- Поставками води
- Очищеннем вигрібних ям
- Вивезення сміття (з місць, в яких немає контейнерів), а також прибирання території
- Ритуальними послугами (обслуговування 2 кладовищ).

Несподіваним є те, що на вищезгадані послуги громада оголошує тендери, які часто виграють приватні фірми, а не Комбінат комунальних підприємств.

Головними проблемами комбінату є нестача персоналу і нестача обладнання. Недавно громада купила автомобіль для ремонту доріг та вивезення сміття. По мірі можливості у сфері комунального господарства допомогу надають залізничні служби, які мають власне обладнання.

h) Інфраструктура, що використовується в домашніх господарствах (сміття, каналізація, газ і т.п.)

Повна довжина водопровідної мережі становить 31,66 км, а каналізаційної – 13,7 км. Решта водо-каналізаційної інфраструктури виглядає так: 3 водо-насосні станції, 1 станція питної води, 3 насосні каналізаційні станції, 1 очисна каналізаційна, 1 джерело води з поверхневих джерел, 2 водні свердловини (комунальна і залізнична).

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Забезпечення водою та водовідведення організовані в громаді в різних місцях. Найкраще ситуація виглядає у багатоквартирних будинках у місті, але у них проживає лише 15% мешканців. В селах взагалі немає ані водопроводів, ані каналізації, якої немає також в індивідуальних будинках у місті. Okрім того, як було описано вище, існують великі проблеми з забезпеченням водою відповідної якості, за винятком тих місць, де водопостачання реалізовує залізниця, тобто до своїх будинків.

Кілька років тому в громаді почалися проблеми з водопостачанням, що було спричинено посухами. В криницях і водозбірниках рівень води драматично зменшується. Вирішенням цієї проблеми є консервація криниць та будівництво водопроводів, а згодом відновлення, захист і раціональне використання джерел питної води, покращення продуктивності і безперебійності функціонування мережі і охорона джерел питної води від шкідливого впливу суб'єктів, які створюють небезпеку забруднення води.

Загалом водо-каналізаційне господарство вимагає дуже великих капіталовкладень, як на розбудову мережі, так і на модернізацію існуючої.

Якщо йдеться про сферу теплового господарства, проблемою є відсутність газу на території ОТГ, що очевидним чином впливає на стан повітря. Паливом, яке використовується для опалення, є вугілля і дрова, навіть у помешканнях, що знаходяться у багатоквартирних будинках.

В селі Помічна знаходиться сміттєзвалище. Громада має намір організувати там полігон відходів – проект перебуває у стадії розробки. Вивезенням сміття у місті займається комбінат комунальних послуг. Їх відправляють на сміттєзвалище, що знаходиться на території сусідньої, Олексіївської громади.

На території ОТГ діє також інше комунальне підприємство під назвою Помічнянська житлово-експлуатаційна контора №2, скорочено ЖЕК; 14 працівників). Його взяла на свій баланс громада від залізниці разом із житловими будинками. Воно займається обслуговуванням 33 багатоквартирних будинків, в тому числі вивезенням сміття, прибиранням, освітленням. Рештою 33 багатоквартирними будинками у місті займаються 27 ОСББ.

Цікавим є те, що обидва комунальні підприємства діють на тій самій території і з успіхом (на думку авторів) могли б бути об'єднані.

Як згадувалось раніше, на території ОТГ не ведеться сортування сміття, немає жодних спеціально відведених місць ні контейнерів для їх розподілення і складування.

Якщо йдеться про Інтернет, то у місті є повний доступ до нього, але швидкість Інтернету різна в різних місцях. Подібним чином ситуація виглядає у селі Помічна. В інших селах громади немає доступу до Інтернету.

i) Транспорт

На території громади немає громадського транспорту, що є відчутним, зокрема, для мешканців села. Маршрути між ОТГ та іншими частинами країни обслуговуються приватними перевізниками. Лише 3 рази на тиждень через село проїжджає автобус, який їде до адміністративного центру області, а лише у неділю їздить автобус на базар у Помічній. Люди з села до міста приїжджають на

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

велосипедах, в крайньому випадку таксі (багато є несанкціонованих). Громада має шкільний автобус, який привозить дітей із села до міста (у тому числі з-поза громади). Інформація про регулярні пасажирські перевезення представлена у нижченаведеній таблиці.

Автобусні перевезення	Кількість рейсів	Залізничні перевезення	Кількість рейсів на добу
З районним центром	3 рази на добу (крім суботи)	З районним центром	-
З обласним центром	2 рази на добу	З обласним центром	12
З центрами сусідніх громад	Раз на добу	З центрами сусідніх громад	До Новоукраїнки - 12 До Первомайська - 8

4.2. Адміністрація Громади

a) Організація адміністрації громади

У виконавчому органі ОТГ (відповідник польського управління гміни) працює 74 особи, в тому числі:

- Загальний відділ – 5 осіб
- Відділ фінансів, економіки та інвестицій – 5 осіб
- Відділ бухгалтерії та звітності – 2 особи
- Відділ земельних питань та екології – 2 особи
- Відділ з житлово-комунальних питань, архітектури і просторового планування – 2 особи
- Відділ культури, туризму, молоді і спорту – 10 осіб
- Відділ освіти – 21 осіб
- Відділ бухгалтерії військового сектору (приписка, повістки, справи ветеранів) – 2 особи
- Відділ надання соціальних послуг населенню – 17 осіб
- Відділ надання адміністративних послуг населенню – 8 осіб.

Керівництво апарату складається з таких посад: голова громади (який є головою Ради громади), секретар громади, 3 заступники голови громади – з питань соціальної сфери, з питань житлово-комунальної сфери та з питань інвестиційної сфери.

Виконавчий комітет складається з 18 осіб. Більшість його складу становить вищенаведене керівництво адміністрації, керівники відділі і структурних одиниць ОТГ.

Громада має статут, що був ухвалений на сесії Ради 21 листопада 2017 року.

Якщо йдеться про ЦНАП, то громада до липня 2019 року повинна завершити підготовку спеціальних приміщень за межами Адміністрації, які згодом будуть обладнані з дотаційних коштів (U-LEAD). Там буде створено 12 робочих місць.

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Система надання послуг в Помічнянській ОТГ та управління якістю послуг

Загальні коментарі щодо надання послуг та контролю за якістю їх надання:

- Мешканцям простіше одразу подзвонити в приймальню до Голови ОТГ (до секретаря), ніж шукати як звернутись до окремих відділів. З одного боку – це більш дієво, з іншого боку – таке навантаження не відповідає специфіки роботи секретаря і потребує впровадження «гарячої лінії» для вирішення всіх проблем з послугами за одним номером.
- Системи поточного контролю за якістю послуг в громаді практично немає. Якість послуг контролюється самими виконавцями та начальниками відповідних відділів. Контроль проводиться лише у випадку надходження скарг від мешканців.
- Мешканці не можуть оперативно оцінювати якість послуг безпосередньо під час їх отримання, і лише у випадку порушення – звертаються з скаргою.
- Опитувань як в цілому по громаді, так і по якості надання окремих послуг, не проводилися.
- Досить часто звернення мешканців надходять на «гарячі лінії» обласної державної адміністрації (Кіровоградська область вважається лідеруючою в Україні по ефективності роботи системи звернень на «гарячу лінію» голови ОДА) або КМУ. В такому випадку ці звернення надходять безпосередньо з контролем до керівника громади.

Адміністративні послуги, що надаються безпосередньо в раді громади

При подачі звернення / скарги від мешканця вони фіксуються секретарем, далі голова визначає виконавця і розписує справу на нього. Контроль виконання - за секретарем.

Паспортний стіл, довідки – якість контролюється безпосередньо виконавцями, переважно послуга надається одразу.

Опитувань якості надання послуг мешканцями не проводилось.

На сайті розміщують передбачену законодавством інформацію, в т.ч. – проекти рішень ради.

Чат он-лайн – не дуже активно працює, іноді через чат шукають інформацію, яка вже розміщена на сайті у відкритому доступі.

Є сторінка громади в мережі ФБ – відбувається активне обговорення, проводяться опитування думки мешканців (під час опитування вказується суть питання та обґрунтування). Голосують більше 100 осіб в середньому в рамках кожного з опитувань.

Відділ освіти, культури, молоді та спорту

Керівник відділу контролює якість надання послуг по всім напрямкам, які входять до компетенції відділу, збирає нараду керівників всіх закладів щотижня, здійснюється оперативний контроль та планування. Іноді звертаються напряму до керівника ОТГ, де звернення фіксуються і потім надходять до відділу для вирішення з контролем секретаря голови ОТГ. Системи більш детального поточного контролю якості послуг немає, окрім опитування щодо якості послуг в цих сферах не проводились.

Батьки – можуть звернутись або до керівника закладу або напряму до керівника відділу з проблемою.

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Учні – можуть звернутись через шкільні парламенти (в кожній школі), або безпосередньо в своєму закладі до заступника керівника закладу з виховної роботи.

В кожному закладі освіти є книга звернень громадян, визначені дні прийому керівників і заступників керівника закладу. В громаді створена молодіжна рада.

Культура - проводять звітні концерти гуртків і закладів, явка мешканців відслідковується, інформацію про проведені заходи висвітлюють на сайті ОТГ. Керівники закладів здають звіт, план, проводиться окрема нарада з керівниками закладів культури.

Сфера спорту і активного відпочинку – звіт про діяльність керівнику відділу надають керівники гуртків, на базі школи працює спортивна школа. Доступ до занять в спортивній школі та на майданчиках, які розташовано біля шкіл вільний для всіх мешканців. З наявними пропозиціями/зверненнями мешканці звертаються до керівника закладу, проводиться узгоджуються заходів різних гуртків або занять.

Мешканці іноді звертаються щодо послуг, які надаються даним відділом, до депутатів Ради ОТГ, в такому випадку депутати звертаються або безпосередньо до керівників установ, або до керівника відділу з запитами для вирішення проблеми.

Соціальна допомога

Керівник відділу контролює якість надання послуг всіх видів. Проводяться наради, заслуховуються звіти та ведеться планування. Мешканці досить часто звертаються з питань соціальної сфери безпосередньо до керівника відділу або до своїх депутатів, а також – безпосередньо до голови ОТГ (це зумовлено також і тим, що досить велика частина мешканців отримує соціальну допомогу та / або субсидію). Всі питання знаходяться на контролі голови та керівника відділу.

Безпека

У випадку виникнення будь-яких питань в сфері безпеки мешканці дзвонять безпосередньо в раду, рада передає звернення в поліцію, поліція відповідним чином реагує. Через те, що Помічнянська ОТГ розташована на досить значній відстані від районного центру, при безпосередньому зверненні мешканців поліція реагує недостатньо або вибірково. Проблема недостатньої кількості працівників поліції - вони розташовуються в районному центрі. Було проведено громадські слухання – поліція звітувала перед мешканцями. Слухання пройшли досить активно і за активної участі мешканців - було до 300 осіб.

Охорона здоров'я

Допомога надається на базі лікарні (Державний заклад «Спеціалізована медико-санітарна частина №17 Міністерства здоров'я України»), яка на момент формування Діагностики не підпорядковувалась ОТГ (наприкінці січня КМУ прийняв рішення про передачу лікарні на баланс громади і в її управління). В зв'язку з цим громада має досить опосередковані функції контролю за якістю медичних послуг.

У випадку Звернення до керівників підрозділів, до керівника закладу, проводиться реєстрація звернень з подальшим контролем за їх вирішенням. Керівництву громади лікарня офіційно не підпорядковується, тому звернення, що надходять в громаду, вирішуються в індивідуальному порядку за рахунок конструктивної співпраці керівництва ОТГ і лікарні.

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Іноді мешканці звертаються до депутатів по забезпеченням системними ліками – інсулін. З часу створення ОТГ проблеми практично немає.

Комунальні послуги

В громаді функції по наданню комунальних послуг розподілені між різними надавачами. Влада громади заслуховує звіти комунальних підприємств та плани по наданню послуг. Мешканці можуть звернутись з проблемою щодо якості послуг або безпосередньо до керівника установи, яка цю послугу надає, або досить часто звертаються до своїх депутатів (деякі депутати в себе на окрузі навіть проводили опитування щодо проблем з комунальними послугами, але узагальненої інформації немає) і до керівництва ОТГ. Часто телефонують і на гарячу лінію. Після фіксації звернення контроль за виконанням здійснюється секретарем голови ОТГ.

Дороги – звернення поступають безпосередньо до керівника ОТГ.

Поводження з сміттям

Звертаються до комунального підприємства, яке вивозить сміття, або до керівництва ОТГ. Функції контролю покладено (як інспектора з благоустрою) покладено на начальника відділу ЖКГ, але фактично система контролю не працює – наявні стихійні сміттєзвалища, спалення сміття і листя.

b) **Рада громади**

До складу Ради входить 26 осіб, в тому числі 14 жінок (54%). В рамках діяльності Ради створено 6 (шість) комісій. В Раді представлені аж 8 політичних партій.

Лишень 1 депутат має менше 30 років, 3 мають понад 60 років, а решта у віці 30-60 років.

c) **Адміністративні проблеми адміністрації**

Найважливішою проблемою нової адміністрації самоврядування є обмежені фінансові засоби у порівнянні з потребами очікуваннями мешканців, які хотіли б мати гарантовану якомога кращу технічну інфраструктуру, а також доступ до соціальних послуг. Забезпечення якомога кращих умов життя, перш за все шляхом доброї роботи, є умовою зупинення відпливу молодих людей і оселення тут мешканців навколишніх сіл.

Взяте на баланс ОТГ недокапіталізоване майно та надто низькі бюджетні доходи призводять до того, що стан багатьох об'єктів і їх обладнання бажають кращого, вимагаючи ремонтів і модернізації. Подібна ситуація стосується також дорожньої та водо-каналізаційної інфраструктури. Обмеженість фінансових засобів спричиняє низький рівень заробітної плати, через що у деяких випадках не можна знайти спеціалістів, наприклад, архітектора, юриста, економіста чи спеціаліста з питань проектів (громада двічі давала оголошення – ніхто не відгукнувся або відгукнулися молоді люди, котрі не мають досвіду).

Покращення стану фінансів орган самоврядування пов'язує з економічним розвитком громади. Створення умов для надходження зовнішніх інвестицій та розвитку місцевого підприємництва повинно привести до зростання надходжень до бюджету ОТГ. Першим кроком має стати впорядкування і ймовірна підготовка документації, пов'язаної з просторовим розвитком

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

(благоустроєм). План просторового розвитку міста був розроблений у 1978 році. Нині він переглядається і актуалізується. Розроблена також інвентаризація земель під об'єктами, що перебувають у власності ОТГ. План для сільських територій буде підготовлений після затвердження плану для міста. Для цих територій розроблено також і затверджено проект розмежування державних і комунальних об'єктів нерухомості.

На думку керівництва громади, головні виклики, що стоять перед керівництвом ОТГ, такі:

- Покращення стану технічної інфраструктури – дороги, освітлення транспорту
- Покращення стану соціальної інфраструктури – нові спортивні майданчики, ремонт дитячого садка, закупівля медичного обладнання/апаратури
- Покращення рівня надання соціальних і комунальних послуг – забезпечення молодими лікарями, закупівля обладнання для комунальних служб
- Реалізація сміттєвої реформи (головним чином запровадження ефективної системи сортuvання сміття).

Підготовлено або готується багато документації ремонтних та інвестиційних заходів.

У зв'язку з нестачею комунальних об'єктів, які потрібні, перш за все, для створення фонду помешкань для лікарів та приміщення для поліції, громада старається перевести на свій баланс невикористані, занепадаючі будинки, що перебувають на балансі залізниці.

Серйозною проблемою була хвороба голови, яка на багато місяців виключила його з процесу управління громадою в дуже складний, початковий період її формування.

На думку консультантів проблемою ОТГ є відсутність рішучості у ході прийняття найчастіше складних питань у сфері реструктуризації (наприклад, оптимізація функціонування освіти чи комунальних підприємств), які необхідні з метою отримання економії коштів, які можуть бути спрямовані на реалізацію завдань у сфері розвитку.

d) Відносини з районом

Проти об'єднання рішуче виступав район. Попри те, що раніше він відповідав за завдання, які взяла на себе ОТГ, район не передав новій громаді жодних засобів (приміщення, обладнання). Тому ОТГ мусила починати своє створення практично з нуля. На сьогодні відносини з районом нейтральні.

e) Оцінка діяльності органів влади громади спільнотою

В ході зустрічей мешканці визнали, що впродовж року з моменту проведення виборів багато речей покращилися. Громада має у своєму розпорядженні більше фінансових засобів, які призначаються, у першу чергу, на покращення стану доріг і будівництво вуличного освітлення, а також модернізацію і додаткове обладнання об'єктів освіти і культури.

Люди високо оцінюють широку пропозицію у сфері культури, гірше виглядає ситуація з місцями відпочинку та рекреаційною пропозицією.

Об'єктивну відповідь, що стосується оцінки мешканців дадуть результати планованого у рамках програми DOBRE, дуже детального дослідження домашніх господарств.

5. Проблеми та потреби² одиниці самоврядування

5.1. Інфраструктура

В аналізі інфраструктуру поділено на дві підгрупи – технічну (включає водопроводи, каналізацію, дороги, тротуари, освітлення, теплове господарство, управління /поводження з/ твердими відходами) і соціальну (об'єкти освіти, культури, спорту, рекреації, охорони здоров'я, соціальної допомоги).

Технічна інфраструктура

Перша **проблема**, на яку вказують мешканці – це стан доріг на території громади – багато з них вимагають ремонтів. Відсутні велосипедні доріжки, стояків на велосипеди (зокрема біля шкіл), надто мало тротуарів та вуличного освітлення.

На другому місці знаходитьсья управління (поводження з) твердими відходами, де головною **проблемою** є відсутність їх сортування. Врегулювання вимагає також питання полігону для відходів (сміття); нині громада використовує два сміттєзвалища, в тому числі одне, яке знаходитьсья за межами його території (а отже платить за нього).

Чергова **проблема**, яку сигналізували мешканці, – це відсутність публічного транспорту громади; це особливо дошкуляє мешканцям громади, котрі проживають у силах. Організація перевезень ОТГ – це складне завдання, що вимагає великих асигнувань.

Черговою сферою, в якій існує багато **проблем**, є водопостачання та водовідведення. Заледве 15% мешканців мають доступ до санітарної каналізації. Забезпечення доступу до мережі всім мешканцям вимагатиме великих асигнувань, оскільки вони будуть витрачатися на розпорощених сільських територіях. Окрім того, мережа є значною мірою амортизована, що негативно впливає на якість води, що постачається, а отже вимагає великих ремонтних робіт. Додатково, в останні роки, в результаті посухи, знизився рівень води у криницях. **Потреби** стосуються тут, в першу чергу, розбудови і модернізації водо-каналізаційної мережі.

Великою проблемою є також недостатнє забезпечення комунальних служб відповідною технікою.

Соціальна інфраструктура

У випадку соціальної інфраструктури головною **проблемою** є стан будинків спільногого користування. Багато з них – заклади освіти, охорони здоров'я, культури, спорту – вимагають ремонтів, модернізації та додаткового обладнання.

Якщо йдеться про спортивні та рекреаційні об'єкти – найбільшою проблемою є відсутність привабливих спортивно-рекреаційних комплексів та місце відпочинку. Багато з тих, котрі доступні, перебувають в поганому стані і вимагають ґрунтовної модернізації. Потрібні також нові ігрові майданчики та спортивні площацки.

² Порівняння всіх проблем, потреб, потенціалів та елементів SWOT-аналізу в даному опрацюванні зроблені за ієрархічним принципом – розпочинаються з найважливіших.

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

У зв'язку із нестачею комунальних об'єктів, які потрібні, перш за все, для забезпечення житлом лікарів та виділення приміщення під відділок Поліції, громада старається взяти на свій баланс невикористовуваних будівель залізниці, які занепадають.

5.2. Економіка

Економічна ситуація громади специфічна у порівнянні з іншими, «пересічними» територіями України, оскільки вона залежить від роботи залізниці, де працює близько 2,5 тисяч мешканців. Існує ризик зменшення масштабів діяльності на території громади в результаті переведення частини господарської діяльності в інші місця – це загрожувало б зменшенням кількості мешканців, учнів і т.п. Податки залізницю та деякими іншими фірмами (наприклад, маркетами) сплачуються в інших місцях.

Якщо йдеться про сільське господарство, то проблемою залишається вирощування традиційних культур, вже невисокій рівень тваринництва та відсутність переробки.

Громада може стати місцем туристичного руху, зокрема, зеленого туризму, однак, проблемою є відсутність місць для ночівлі і гастрономічних закладів хорошого рівня.

Ринок праці характеризується обмеженою кількістю робочих місць (окрім залізниці), монокультурою (робота на залізниці або в адміністрації), низьким рівнем заробітної плати і високим рівнем безробіття. Це має своїм наслідком високій рівень трудової еміграції. З другого боку, відсутні спеціалісти у деяких сферах, наприклад, лікарів чи працівників для роботи в адміністрації ОТГ.

Потреби у сфері економіки можна поділитися на загальнонаціональні та місцеві. До перших відносяться зміна нормативно-правових положень на більш сприятливі для підприємців (нижчі податки та ціни на електроенергію і газ, менша бюрократія), зовнішня підтримка на початок підприємницької діяльності (наприклад, дешевші кредити).

Місцеві потреби, на які громада та мешканці мають вплив – це створення робочих місць, головним чином шляхом підтримки діючих місцевих фірм, заохочення до створення нових, а також залучення інвесторів. Має відбуватися поступова диверсифікація працевлаштування завдяки розвиткові ремесла і послуг, а також сільського господарства (вирощування нових видів рослин, розвиток тваринництва) і, врешті решт, запуск переробних підприємств. Дуже важливим є налагодження співпраці між сільськогосподарськими виробниками/селянами – створення кооперативів. Це дасть можливість отримувати вищі ціни, ділитися досвідом, здійснювати спільні закупівлі (нижчі затрати) або спільно використовувати обладнання.

5.3. Навколишнє природне середовище

На території громади немає особливих загроз для навколишнього середовища, зокрема повітря. Головною **проблемою** є відсутність газу, а у зв'язку з цим опалення/обігрів будинків вугіллям і дровами, навіть у помешканнях, що знаходяться у багатоквартирних будинках.

Фактором, який **негативно** впливає на середовище є залізничні перевезення. Вони є джерелом галасу/шуму і потенційних загроз/небезпек, пов'язаних з матеріалами, які перевозяться.

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Навколошнє природне середовище деградоване у зв'язку з відсутністю каналізації та поганим станом мережі, що призводить до проникнення каналізаційних відходів і стічних вод до ґрунту. Ставок у місті дуже сильно забруднений. Посухи призводять до зниження рівня ґрунтових вод.

Черговою проблемою є відсутність системи сортування сміття.

Найважливішою **потребою**, яку піднімають мешканці є запровадження системи сортування сміття, будівництво полігону для збирання сміття, а також ремонти і розвиток водо-каналізаційної системи.

5.4. Соціальні питання

Поза сумнівом, найбільшою соціальною **проблемою** на території громади, є безробіття, а також низький рівень заробітної плати, що знижують рівень життя (зокрема, в селах), незадовільні житлові умови та слабкі перспективи покращення. Це призводить, зокрема, до еміграції, яка спричиняє руйнування сімей. Очевидним наслідком цієї ситуації є також зменшення кількості мешканців, що поглиблюється через від'ємний природний приріст.

Якщо йдеться про питання здоров'я, проблемою є доступність спеціалізованої опіки у зв'язку з відсутністю лікарів, транспортних засобів і сучасного обладнання/апаратури.

Соціальною проблемою є також алкоголізм і наркоманія, також серед молоді. Немає також інституційних форм підтримання матерів з дітьми та дітей.

На території ОТГ немає підрозділу Поліції.

У галузі культури, дозвілля, спорту і рекреації повідомлено про такі проблеми:

- відсутність організації відпочинку для молоді і сімей
- надалі надто мала пропозиція (зокрема, спорту і рекреації), спричинена надто вбогою інфраструктурою
- відсутність кінотеатру.

Абсолютно впевнено можна стверджувати, що найважливішою **потребою**, реалізація якої матиме вирішальний вплив на соціальну ситуацію, є економічний розвиток громади, в результаті якого будуть створені нові місця праці поза залізничною галуззю. Важливою є підтримка активності мешканців громадою, як в процесі створення власного бізнесу, так і в розвитку сільськогосподарської галузі.

Варто також подбати про активізацію місцевої спільноти шляхом підтримки низових ініціатив та неурядових організацій. Черговою потребою є створення умов для активного проведення вільного часу мешканцями. Цьому може служити, у першу чергу, розвиток спортивно-рекреаційної інфраструктури.

6. Місцевий потенціал

Місцеві потенціали є тими елементами, які можна використати в ході реалізації заходів, спрямованих на задоволення потреб спільноти громади. Нижче представлено їх порівняння з поділом на потенціали: адміністративний, економічний і оточення, громадський.

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

6.1. Потенціал адміністрації

Потенціал місцевого органу самоврядування повинен служити якомога кращому задоволенню потреб мешканців. На фоні багатьох інших громад, Помічнянська ОТГ володіє розвинутою та в не найгіршому стані соціальною інфраструктурою, для прикладу: дитячі дошкільні заклади (дитсадки), школи, заклади культури (будинки культури, бібліотеки).

Важливим є також досягнення успіху в організації першого рівня системи охорони здоров'я та отримання ліцензії на ведення діяльності.

З точки зору розвитку громади дуже важлива наявність стратегії, планів просторового розвитку та документації на багато інвестиційних заходів. Okрім того, дуже помітна є воля і залучення влади громади в процес підвищення її економічної привабливості і залучення інвесторів.

Поза сумнівом, найбільшим досягненням влади і мешканців є приведення до створення ОТГ попри загострення багатьох проблем органами вищого рівня.

6.2. Економічний потенціал і потенціал оточення

Поза сумнівом, найбільшим потенціалом громади є її розташування в центральній частині країни, що призвело до виникнення залізничного вузла, а разом з ним Помічної. Все вказує на те, що ще впродовж багатьох років залізниця буде основною галуззю економіки ОТГ. Важливу роль відіграє також розміщення тут дороги міжнародного значення.

З упевненістю можна сказати про те, що потенціалом громади є доступність дешевої робочої сили, в тому числі з вищою освітою. Громада готова їм допомагати в створенні власного бізнесу.

Інвестиційним козиром громади є також родючі землі (одні з найкращих у Європі), які можуть бути використані для вирощування зернових, городництва і створення підприємств для переробки власних продуктів, перш за все, молока і фруктів. Як згадувалося раніше, існує можливість відродження бджільництва, яке було колись важливою частиною економіки громади.

Якщо йдеться про сферу туризму, з упевненістю можна сказати, що підлягає використанню потенціал залізниці. Наразі це заледве один паровоз-музей, а також музей історії одеської залізниці, але потенційно можна збільшити кількість експонатів і започаткувати організацію різних привабливих подій. Однак, для цього потрібна рішучість самоврядування і воля до співпраці з боку залізниці.

Залізним пунктом на туристичній карті повиннастати водонапірна вежа, т.зв. вежа інженера Шухова. Це одна із перших у світі гіперболоїдних конструкцій. До цього часу збереглися лише 11 веж. Конструкція вежі на ажурних металевих підпорах була закінчена у 1934 році. Має висоту близько 20 метрів. Нині вежа перебуває у дуже поганому стані і вимагає термінового ремонту.

Громада може також стати місцем зеленого туризму з огляду на гарні території над річками.

6.3. Громадський потенціал

На фоні інших громад Помічна вирізняється великим громадським потенціалом, що проявляється у великій громадській активності мешканців – в громадських організаціях, житлових кооперативах, батьківських радах чи низових ініціативах.

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Помітна є також діяльність церкви.

У селах багато осіб займається мистецькою діяльністю, перш за все, вишиванням і образотворчим мистецтвом.

Особливо в селах відзначаються різні свята, є багато патріотичних і історичних подій.

Подією загальнодержавного значення є конкурси голубів і ярмарка домашніх тварин, які відбуваються на головній площі міста два рази в рік.

На увагу заслуговує діяльність будинків культури і бібліотек, які ведуть роботу багатьох гуртків, груп та мистецьких клубів і клубів за інтересами. Щорічно в самому місті відбувається понад 50 масових культурних і мистецьких заходів.

7. Дані моніторингу та оцінювання

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ (стосується населених пунктів, які вже мають стратегію розвитку)

Якщо громада має стратегію: які роки вона охоплює, коли була створена, чи і коли була прийнята для реалізації???

- Помічнянська рада має стратегію на 2018-2028 роки, розроблену у вересні – грудні 2018 року, ухвалену 21.12.2018 року. Вона була підготовлена за підтримки програми U-LEAD.

(PI 1.3) Чи стратегія розвитку містить заходи/стратегії, що включають жінок і дефаворизовані групи в місцеве управління?

- ТАК - у проектах враховано потреби різних груп мешканців, які вимагають особливої підтримки.

(PI 1.4) Чи стратегія розвитку була опрацьована із застосуванням партинципаторних методів? Якщо так, опишіть коротко в чому їх суть.

- Була створена Робоча група з питань підготовки стратегії, до складу якої увійшло 18 осіб – керівництво і працівники адміністрації громади, депутати, старости, підприємці, керівники неурядових організацій. Група була створена розпорядженням голови одночасно із регламентом її діяльності. Відбулися 3 зустрічі Групи (вересень, листопад і грудень 2018 року). В документі немає вписаного складу Групи.
- До складу Групи не увійшли представники молоді.
- Було проведено анкетне дослідження.
- В документі нічого не говориться про проведення консультацій щодо проекту стратегії.

(PI 1.5.2) Чи у 2018 році (перед початком співпраці з програмою DOBRE і без її допомоги) в громаді був проведений процес партинципаторного стратегічного планування? Якщо так, то скільки осіб взяло в ньому участь?

- Як вище

(PI 1.5.1) Чи представники адміністрації громади брали участь у 2018 році у навчаннях/тренінгах на тему партинципаторного стратегічного планування? Якщо так, скільки осіб пройшли навчання?

- Так – 1 особа (в Кіровоградському центрі розвитку місцевого самоврядування)

МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК

(PI 1.2) Чи у 2018 році (перед початком співпраці з програмою DOBRE і без її допомоги) громада отримувала дофінансування з Фонду Регіонального розвитку на проекти місцевого економічного розвитку, які були враховані у Стратегії розвитку ОТГ? Якщо так, додайте список заявок, які були позитивно оцінені і стали підставою для дофінансування, а також відповідають таким критеріям:

- Ні (стратегія була ухвалена 21.12.2018 року)

(PI 1.6) Чи у 2018 році (перед початком співпраці з програмою DOBRE і без її допомоги) громада реалізувала проекти місцевого економічного розвитку, що були включені до Стратегії розвитку

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

громади? Якщо так, надайте перелік проектів, що включає назву/галузь і планований термін/період реалізації.

- Ні

МІСЦЕВИЙ БЮДЖЕТ

(РІ 1.13) Чи у бюджеті громади на 2019 рік були призначені кошти на пріоритетні послуги, ідентифіковані методом партинципаторного стратегічного планування? Якщо так, прошу вказати лінки до сайтів з таким бюджетом або копії бюджету.

Так - <http://pomichnamr.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/459>

(РІ 1.16) Чи бюджет громади був доступний мешканцям? Якщо так, то яким чином (вкажіть використовувані методи оприлюднення)?

- Інтернет-сторінка громади (як вище)
- Презентація на сесії ради – під час сесії, на якій приймається ухвала та під час звітів голови (у місті, в старостві, в трудових колективах)

Якщо бюджет розміщений на Інтернет-сторінці адміністрації, додайте безпосередній лінк, який веде до неї.

<http://pomichnamr.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/459>

(РІ 1.17) Чи у бюджеті громади передбачені програми/заходи, що враховують статеві відмінності? („gender-sensitive” – відповідно до визначення лідера проекту: *gender-sensitive programs* – програми, в яких гендерні відмінності були враховані при визначенні принципів, цілей, бенефіціарів чи результатів.)

- Ні

(РІ 1.18) Чи у 2018 році (перед початком співпраці з програмою DOBRE і без її допомоги) представники адміністрації пройшли навчання/тренінги у сфері місцевих фінансів? Якщо так, скільки осіб пройшли навчання (у 2018 році)?

- Так – 11 осіб (в Кіровоградському центрі розвитку місцевого самоврядування)

(РІ 1.19) Чи бюджет громади можна вважати прозорим і таким, що був опрацьований партинципаторним методом? Дайте відповідь на запитання з використанням нижче наведеного контрольного списку:

- чи між оприлюдненням проекту бюджету та його ухваленням був забезпечений відповідний часовий проміжок – 20 днів?
 - Ні
- чи громада забезпечує можливість подання зауважень до проекту бюджету? (наприклад, у центральне село ході відкритих зустрічей в більшій кількості, ніж одне/центральне село або в період призначений на збирання оцінок, які згодом, разом з відповідями, стають наданням гласності)

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

- Ні, лише під час роботи комісії Ради ОТГ
- Чи громада організувала мінімум одні публічні слухання щодо проекту бюджету?
 - Ні
- чи громада публікує остаточну версію затвердженого бюджету і надає доступ до нього в загальнодоступному місці?
 - Так – інтернет-сторінка громади, презентація на сесії ради – під час сесії, на якій приймається ухвала та під час звітів голови (у місті, в старостві, в трудових колективах)
- Чи громада готує зрозумілий опис короткого змісту бюджету?
 - Так, але тільки для депутатів
- чи громада робить надбанням гласності звіти про виконання бюджету (квартальні і річні)?
 - Так – річні – ухвали виконавчого комітету ради, що стосуються виконання бюджету

8. SWOT-аналіз

Сильні сторони	Слабкі сторони
Орган самоврядування	
<ul style="list-style-type: none"> • Ефективна діяльність місцевої влади – доведення процесу до створення ОТГ (громади з двох районів) • Позитивне сприйняття змін після створення ОТГ – спостерігається покращення, зокрема соціальної інфраструктури • Значна активність закладів культури, багато гуртків і масових заходів • Багато позаурочних занять у школах • Ефективна організація первинної ланки системи охорони здоров'я • Значна частка жінок у керівництві та виконавчих органах ОТГ • Усвідомлення необхідності і воля до покращення соціально-економічного стану в громаді • Наявність стратегії розвитку громади • Наявність ПКД на реалізацію багатьох інфраструктурних проектів 	<ul style="list-style-type: none"> • Об'єднання лише двох громад (плюс перспектива приєднання ще тільки одної) • Недостатній обсяг коштів для фінансування соціальних та інфраструктурних проектів • Низький рівень заробітної плати працівників в апарату управління громади • Відсутність партнерських громад за кордоном • Використання будівель закладів освіти лише на 62% від проектної потужності • Нестача робочих рук в деяких професіях (напр. лікарі, працівники апарату ОТГ, працівники залізниці, техпрацівники в бюджетні заклади, спортивні тренери) • Недостатня кількість комунальних приміщень (потрібне житло для лікарів і приміщення для відділу поліції, музичної школи) • Діяльність на одній території двох комунальних підприємств, не вистачає працівників та обладнання і транспорту КП • Немає громадського бюджету • Відсутня реклама інвестиційної привабливості громади • Недостатньо інформації на веб-сайті ОТГ і в профілі на Фейсбуку • Недостатня рішучість під час ухвалення рішень про реструктуризацію, найчастіше важких
Інфраструктура і просторове планування	
<ul style="list-style-type: none"> • Автобусне і залізничне сполучення з районним і обласним центрами • Розгалужена соціальна інфраструктура (освіта, культура), яка перебуває у досить непоганому стані 	<ul style="list-style-type: none"> • Відсутність громадського транспорту на території громади • Відсутність водопровідної мережі у сільській місцевості та мале покриття в громаді в цілому (43%) • Незначний рівень покриття території громади каналізаційною мережею (22%)

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

	<ul style="list-style-type: none"> • Зношена і неповна інженерно-технічна інфраструктура (дороги, водно-каналізаційна мережа, освітлення, відсутні велосипедні доріжки), погана якість води • Відсутність сертифікованого полігону ТПВ • Соціальна інфраструктура вимагає значних капіталовкладень і витрат на ремонти (закладів освіти, культури, охорони здоров'я) • Відсутність Інтернету у двох найменших селах, відсутність WiFi покриття у громадських місцях • Дуже скромна матеріально-технічна база у сфері спорту і відпочинку
Економіка	
<ul style="list-style-type: none"> • Вигідне розташування в центральній частині країни – залізничний вузол, дорога міжнародного значення • Родючі ґрунти – аграрний потенціал • Наявність частини кваліфікованої робочої сили та частини дешевих робочих сил без кваліфікації • Вища ніж в інших громадах області заробітна плата • Робочі місця на залізниці та адміністрації ОТГ, КП • Всеукраїнська виставка-ярмарок голубів, декоративної птиці і домашніх тварин (двічі на рік) – як потенціал розвитку туризму 	<ul style="list-style-type: none"> • Монопрофільна економіка (залізниця) • Мало робочих місць поза залізницею • Низький рівень підприємливості мешканців, слаборозвинений сектор малих і середніх підприємств • Неофіційна сезонна зайнятість • Сільське господарство: <ul style="list-style-type: none"> – тільки традиційні культури – відсутність переробної галузі • Дефіцит ділянок і об'єктів для ведення господарської діяльності • Відсутність комунального ринку • Слаборозвинена сфера послуг для населення (харчування, відпочинок, проживання) • Відсутність системи підтримки для осіб, які хочуть розпочати підприємницьку діяльність • Відсутність фірм зі сфери обслуговування бізнесу (напр., навчальних, консультаційних, маркетингових) • Низький рівень заробітної плати – призводить до низького попиту на товари/послуги місцевих підприємств • Багато людей виїхало на заробітки (молоді, найенергійніші, фахівці) • Низький рівень зацікавленості існуючими пропозиціями на ринку праці

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

Навколошнє середовище і туризм	
<ul style="list-style-type: none">Привабливі сільські території – річки, ставки – умови для розвитку зеленого туризмуТуристичний потенціал міста на базі залізниці (паровоз, музей), вежі Шухова, музейно-паркова зона, виставка дрезин, курганБагата історія місцевості, в якій розташована громада	<ul style="list-style-type: none">Відсутність системи сортування сміття, засміченість території громади, низька екологічна свідомістьНедостатня мережа каналізації (22%)Відсутність газифікаціїЗагрози від залізниці – шум, перевезення небезпечних товарівМінімальна частка вкритих лісами земель (2%)Зниження рівня ґрутових вод (посухи)Забруднені ставки в громадіВідсутність готелів і ресторанного бізнесуВідсутність туристичних фірмНадто мала кількість туристичних маршрутівВідсутність рекламно-інформаційних матеріалів про ОТГ
Мешканці, громадська активність	
<ul style="list-style-type: none">Населення етнічно однорідне, на цьому фоні немає проблемЗначна громадська активність, щораз більше ініціатив знизуАктивна творча діяльністьВсе більша роль жінок у громадському та політичному життіАктивна церкваНаявність пожежної частини – інфраструктура та безпека мешканців	<ul style="list-style-type: none">Зменшення кількості мешканців (від'ємний натурульний приріст, відтік населення)Високий відсоток осіб похилого віку, недостатній догляд за ними, у т. ч. з боку ріднихВідсутність притулку, паліативного відділення, місця для тимчасового перебування соціально-незахищених осібСоціальні проблеми – алкоголізм і наркоманіяЗагрози здоров'ю через погану якість водиВідсутність стаціонарного пункту поліції на території ОТГНедостатні можливості для активного проведення вільного часу, особливо для молоді та в зимовий час, через проблеми з інфраструктурою (застаріла, зношена, немає кінотеатру та облаштованого парку)Відсутність міських туалетівБезробіття і низька заробітна плата, що призводить до:<ul style="list-style-type: none">– низького рівня життя;– еміграції, розпаду сімей через виїзди за кордон;

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

	<ul style="list-style-type: none"> – незадовільних житлових умов • Ментальність: <ul style="list-style-type: none"> - Низький рівень усвідомлення мешканцями своєї принадлежності та відповідальності до громади; - Низький рівень внутрішньої інтеграції та згуртованості мешканців громади; – низька мотивація до ефективної роботи при низькій заробітній платі; – частина мешканців віддають перевагу соціальній допомозі або неофіційній роботі.
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Законодавчі зміни, які стосуються функціонування громад: <ul style="list-style-type: none"> – реальна самостійність; – більші ресурси у розпорядженні громад; • Перспектива приєднання до ОТГ чергових громад – поєднання потенціалів • Підвищення доступності зовнішніх ресурсів для розвитку • Кошти, які надсилають заробітчани та можливість започаткування власного бізнесу • Повернення заробітчан з набутими професійними навичками • Поступове покращення економічної ситуації і, внаслідок цього, соціально-побутового становища мешканців • Розвиток громадянського суспільства, зростання активності мешканців 	<ul style="list-style-type: none"> • Скорочення працівників на залізниці або її реорганізація • Перенесення витрат на утримання закладів освіти й охорони здоров'я на бюджет ОТГ • Формування нових районів та госпітальних округів з центром в Голованівську, що призведе до значної віддаленості громади від центру району. • Важкі умови отриманням кредиту для підприємців • Недосконале законодавство, яке постійно змінюється, політичні пертурбації на національному рівні • Слабка економіка в цілому • Високі ціни на електроенергію (особливо для юридичних осіб) через монополію енергопостачальників • Високі податки • Бюрократія • Висока частка тіньової економіки • Низькі закупівельні ціни на сільськогосподарські товари • Кліматичні зміни, все більш надокучливі посухи • Суспільне незадоволення у випадку відсутності позитивних ефектів від створення ОТГ

9. Висновки щодо реалізації стратегічного планування

9.1. Інформація про наявність у громади стратегії

- a) Коли була розроблена стратегія
 - вересень – грудень 2018 року.
- b) Чи і коли була прийнята/ухвалена до реалізації
 - Була ухвалена 21.12.2018 року.
- c) Який період охоплює
 - 2018-2028
- d) В рамках якого заходу/програми/хто підготував
 - U-LEAD
 - Кіровоградський центр розвитку місцевого самоврядування
- e) Згідно якої методології
 - Згідно методології U-LEAD
 - Перед опрацюванням стратегії було підготовлено оцінку/діагноз (дослідження головних напрямків соціально-економічного розвитку громади в попередній період, аналіз оточення та оцінка можливостей розвитку ОТГ), а також проведено анкетне дослідження/опитування
 - Головні узгодження приймалися в ході зустрічей Робочої групи.
- f) Чи із застосуванням партинципаторних методів – ТАК
 - Була створена Робоча група з питань підготовки стратегії, до складу якої увійшло 18 осіб – керівництво і працівники адміністрації громади, депутати, старости, підприємці, керівники неурядових організацій. Група була створена розпорядженням голови одночасно із регламентом її діяльності. Відбулися 3 зустрічі Групи (вересень, листопад і грудень 2018 року). В документі немає вписаного складу Групи.
 - До складу Групи не увійшли представники молоді.
 - Було проведено анкетне дослідження.
 - В документі нічого не говориться про проведення консультацій щодо проекту стратегії.
- g) Чи було проведено соціологічне дослідження
 - Так – у документі стратегії йдеться про проведення опитування мешканців (загалом 143 особи), підприємців (21 особа) та структурних підрозділів громади. Його результати – окремі додатки до стратегії.
- h) Чи документ містить оперативний план і окреслює завдання - НІ
 - Документ містить перелік оперативних цілей і завдань. Вони дуже деталізовані, але представлені лише їхні назви, без решти елементів плану.

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

- i) Чи містить план впровадження і принципи моніторингу – документ містить:
- Розділ «Моніторинг та впровадження стратегії» – тут йдеться про необхідність створення Комітету з питань управління стратегією із збереженням гендерної рівності і залученням всіх груп мешканців, а також підготовки принципів моніторингу. Окремою частиною розділу є список показників оцінки реалізації стратегії – 6 загальних показників та по кілька показників для кожного напрямку розвитку, але без представлення цифрових даних і дат.
 - Додаток до документу – методологія актуалізації стратегії, описана в 6 кроках - 1) Організація роботи над стратегічним плануванням, 2) Аналіз оточення і факторів розвитку громади, 3) Актуалізація місії, бачення, сценаріїв і напрямків розвитку громади, 4) Акталізація планів заходів (План впровадження стратегії); 5) Публічне обговорення і затвердження актуалізованої Стратегії і План її реалізації; 6) Моніторинг і впровадження стратегії. Останній, шостий пункт є повторенням попереднього підпункту і може скластися враження, що даний підпункт є частиною якоїсь іншої розробки, не до кінця приведеної у відповідність до документу стратегії ОТГ. В ньому йдеться про актуалізацію Плану реалізації стратегії, тоді як у документі взагалі немає такої частини.
- j) Чи була розроблена з урахуванням потреб різних соціальних груп і дефоваризованих груп
- У проектах враховано потреби різних груп мешканців, які вимагають особливої підтримки.
- k) Чи документ стосується усієї консолідований громади
- ТАК
- l) Як існуючий документ описує питання ймовірного процесу її дальншого розширення
- Одна із оперативних цілей стосується питання розширення ОТГ. Містить кілька завдань, пов'язаних з цим питанням.
- m) Оцінка щодо якості документу і його корисності для формування розвитку громади на найближчі 5 років
- У вступі йдеться про причини опрацювання стратегії, загалом про джерела фінансування і використання законодавчих рекомендації та стратегій вищого рівня, а також про створення робочої групи (без представлення її складу).
 - Інформація про громаду – лише кілька рядків + карта.
 - Окремим документом є Профіль (діагноз) громади, але його, на відміну від документу стратегії, не опублікували на Інтернет-сторінці ОТГ.
 - Частина, присвячена планам, містить:
 - Сценарії розвитку
 - Бачення і місії
 - SWOT-аналіз – деталізований, з поділом на сфери/галузі
 - Стратегічні напрямки розвитку (четири) – відповідник стратегічних цілей в методології ФРМД; було обґрунтовано з посиланням на результати анкетних досліджень, представлено список стратегічних проблем для кожного напрямку розвитку
 - Стратегічні цілі (дванадцять) – відповідник операційних цілей; отримали коротке обґрунтування та опис
 - Оперативні цілі (по кілька для кожної стратегічної цілі) – відповідник проектів

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

- Завдання/проекти (по кілька для кожного проекту) – відповідник заходів – лише перерахували
- Збіжність зі стратегією розвитку кіровоградської області; відсутність збіжності з іншими документами, перш за все, стратегією загальнодержавного рівня
- Моніторинг і впровадження стратегії
- Додаток до документу – методологія актуалізації стратегії.

9.2. Підсумки та рекомендації:

- a) Документ стратегії містить багато добре підготовлених елементів, таких як SWOT-аналіз чи обґрунтування формулювання саме таких, а не інших, стратегічних цілей. Структура частини з представленням планів надто складна – охоплює аж 5 рівнів планування, що призводить до того, що цілісний опис є мало прозорим і напевно складним, з точки зору реалізації.
- b) **Застереження щодо процесу опрацювання стратегії** є такі:
 - Не було участі деяких груп мешканців – молоді
 - Фактична відсутність консультацій щодо проекту стратегії
- c) **Застереження до змісту документу** є такі:
 - Відсутність окремої презентації результатів анкетного опитування
 - Представлено лише 6 загальних показників та по кілька показників результату для кожного напрямку розвитку, але без наведення цифрових даних і дат. Відсутність показників продукту
 - Мало послідовний виклад матеріалу, що стосується системи впровадження стратегії.
- d) **Головне застереження полягає в тому, що документ не містить Плану заходів, аналогічного до методології ФРМД.**
- e) **Рекомендації** щодо ймовірного доповнення документу такі:
 - Внесення в документ результатів соціальних досліджень
 - Внесення в документ положень стосовно відповідності документу загальнодержавній стратегії та, можливо, стратегії району
 - Внесення положень про потенційні джерела фінансування стратегічних завдань
 - Внесення положень про врахування «гендерних» питань
 - **Доповнення документу Планом заходів**
 - Доопрацювання та надання послідовності положенням, що стосуються системи впровадження стратегії.
 - **Проведення громадських слухань щодо проекту документу.**

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

10. Словничок

- Gromada (PL – gmina) – Громада
- OTG (połączona gromada) - ОТГ
- Przewodniczący gromady (PL – wójt, burmistrz, prezydent miasta) – Голова громади, голова ОТГ
- Rejon (PL – powiat) - Район
- Obwód (PL – województwo) – Область
- U-LEAD with Europe: Ukraine – Local Empowerment, Accountability and Development Programme
- DFRR - Państwowy Fundusz Rozwoju Regionalnego – ДФРР
- NGOs – организации pozarządowe
- Pomichnianska gromada, Pomichnianska OTG – Помічнянська об'єднана територіальна громада, Помічнянська ОТГ
- СЖО (особи, що перебувають в складних життєвих обставинах) - osoby w szczególnie trudnej sytuacji materialnej
- ЧАЕС - Чорнобильська Атомна Електрична Станція – Czarnobylcy
- АТО - учасники АТО (учасники антитерористичної операції)- uczestnicy operacji antyterrorystycznych
- УБД ВВВ - учасники бойових дій Великої вітчизняної війни - uczestnicy II wojny światowej
- CNAP – Centrum świadczenia usług administracyjnych (Центр надання адміністративних послуг (ЦНАП))
- ДНЗ - дошкільний навчальний заклад - przedszkole
- ЗОШ - загальноосвітня школа – szkoła podstawowa
- ЦДЮТ - Центр дитячої та юнацької творчості – DJUT – Centrum dziecięcej i młodzieżowej twórczości (zajęcia pozalekcyjne)
- FAP - przychodnia - ФАП - Фельдшерсько-акушерський пункт
- ККП - Комбінат комунальних підприємств – kombinat przedsiębiorstw komunalnych
- ЖЕК - Житлово-експлуатаційна контора - biuro mieszkaniowo-eksploatacyjne
- БМУ Регіональної філії «Одеська залізниця» ПАТ «Українська залізниця» - Regionalna Filia „Odeskiej Kolei” Publicznej Spółki Akcyjnej „Ukraińska kolej”
- СПД - суб'єкт підприємницької діяльності – podmiot gospodarczy
- ТОВ (товариство з обмеженою відповідальністю) – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- ОСББ - Об'єднання Співвласників Багатоквартирних Будинків – spółdzielnia mieszkaniowa
- Hr – hrywna

Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)

11. Матеріали, що були використані в ході підготовки оцінки

- Заявка на участь в проекті DOBRE
- Інтернет-сторінка громади: <http://pomichnamr.gov.ua/>
- Профіль громади у Фейсбуці
- Бюджет громади
- Стратегія розвитку Помічнянської об'єднаної міської територіальної громади до 2028 року
- Програма соціально-економічного розвитку Помічнянської ОТГ на 2018 рік
- Профіль Помічнянської міської об'єднаної територіальної громади
- Матеріали – дані, порівняння, отримані від громади

12. Список співрозмовників (найважливіших, весь список – у додатку)

Ім'я, прізвище	Посада
Артем Щербатюк	Заступник голови ради ОТГ
Марина Руда	Керуюча справами (секретар) виконавчого комітету
Ірина Фіdalльго Парратта	Секретар Ради
Тетяна Юрченко	Начальник загального відділу
Тетяна Чіпегіна	Начальник відділу фінансів, економіки та інвестицій
Світлана Горобець	Начальник відділу бухгалтерського обліку та фінансової звітності- головний бухгалтер
Любов Чорновірова	в.о. старости села Помічна (колишня голова ради громади Помічна)
Ніна Семашко	Начальник відділу освіти ОТГ
Аріель Фідалльго	Керівник спортивного клубу «Орли»
Олексій Семченко	Керівник неурядової організації «Союз ветеранів АТО», підприємець
Неля Смолій	Голова неурядової організації «Яворина»
Юрій Бугор	Начальник центру надання соціальних послуг населенню
Вікторія Яценко	Начальник відділу культури, туризму, молоді та спорту
Олександр Клименко	Директор Палацу культури
Тетяна Козирєва	Заступник директора школи № 1
Василь Хомутенко	Керівник філії школи у селі Помічна (філія школи № 1)
Віра Запорожець	Директор Будинку культури в селі Помічна
Юрій Рудий	Директор лікарні
Юрій Юренко	Директор комунального підприємства Помічнянський ККП